

ГАЗЕТА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ

Голос України

Репортаж

Протитанкісти

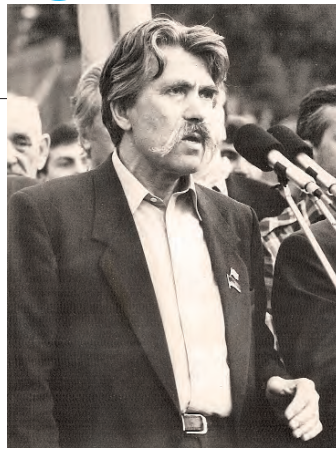
▶ СТОР. 8

Лицар нації

Левко Лук'яненко:
смертний вирок

▶ СТОР. 11

Загартовані
серця

▶ СТОР. 14

Ми — країна можливостей,
гостинних і сильних людей

№ 169 (8186)

ЧЕТВЕР, 24 СЕРПНЯ 2023 РОКУ

WWW.GOLOS.COM.UA

День Незалежності України!

Незалежності, за яку ми боремось і з якою роками не може змиритися ворог!

Незалежності, яку ми захищаємо!

Незалежності, яку нікому не віддамо!

Півтора року тому, розпочавши повномасштабну війну, росія прагнула нас підкорити. Зламати. Знищити.

Півтора року тому світ побачив справжнє обличчя тероризму. Але водночас побачив справжню силу вільної та незалежної нації. Українців, які стали на захист своєї країни.

Ми знаємо, що таке біль, що таке втрата, що таке горе. Але ми знаємо, що таке подвиг, героїзм і самовідданість.

Ми знаємо, що таке скорбота. Одна на всіх, на всю країну, коли наші воїни віддають свої життя й коли гинуть мирні люди.

Ми знаємо, що таке радість. Теж одна, на всю країну, коли синьо-жовтий стяг повертається у наші міста й населені пункти.

Ми знаємо, що таке справжня єдність. Яка спочатку згуртувала нас, а тепер увесь світ — довокola нас.

І сьогодні, попри повномасштабну війну, ми відзначаємо 32-гу річницю Незалежності з усвідомленням того, що за право жити у вільній країні ми боремось.

І будемо боротись. За майбутнє.

У вільній, суверенній і незалежній Україні.

Голова Верховної Ради України
Руслан СТЕФАНЧУК.

Колаж Олексія КУСТОВСЬКОГО.

32 роки тому на сучасній карті світу постала незалежна країна Україна. Молода держава з багатостолітньою історією. Наші вороги брешуть, що Україну вигадав лєнїн, що незалежність упала нам на голову, знецінюючи сотні років визвольної боротьби, яку вели українці проти окупантів. Але сьогодні, на другому році чергової великої визвольної війни, котра (а ми всі в це віримо) нарешті завершиться остаточною Перемогою, вже можна сміливо говорити, що відбулися найголовніші зміни для становлення держави і нації — зміни у самоусвідомленні українців.

Українці пишаються своєю країною і проти територіальних поступок

Якби референдум про державну незалежність України відбувався сьогодні, абсолютна більшість українців (82%) сказали б незалежності «так». До того ж у правильності такого рішення, ухваленого 32 роки тому, упевнені мешканці всіх регіонів. А «проти» сьогодні проголосувало б лише 3%. Підтримка незалежності нині є найвищою за останні понад 20 років і зростає навіть порівняно з періодом 2014—2021 років, коли вже домінувала порівняно з попередніми роками. При цьому абсолютна більшість українців (майже 89%) пишаються своїм громадянством. І цей показник також є найвищим за всі роки незалежності України. А ще українці не готові йти на компроміси з агресором. 90% проти територіальних поступок навіть заради припинення війни.

▶ СТОР. 5

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Припинення війни шляхом будь-яких преференцій державі-агресору є неприпустимим

Пленарне засідання 23 серпня

Верховна Рада ухвалила Заяву «Про пріоритетні напрями державної політики України у сфері деокупації, реінтеграції і відновлення Автономної Республіки Крим та міста Севастополя» (№ 9626). Документ підтримали 320 депутатів.

У документі, зокрема, заявляється, що:

▶ державна політика України щодо деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій ґрунтується на пріоритетності гарантій безпеки людини, вжиття всіх необхідних заходів для забезпечення її прав і основоположних свобод;

▶ відновлення територіальної цілісності України у межах її міжнародно визнаного державного кордону, включно з деокупацією Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, а також забезпечення державного суверенітету України є ключовою умовою завершення війни та встановлення всеохопного, справедливого і сталого миру. Припинення війни, розв'язаної російською федерацією проти України, шляхом будь-яких територіальних поступок державі-агресору є неприпустимим;

▶ СТОР. 3

ПОДІЇ

Обговорюють майбутнє півострова після деокупації

Голова Верховної Ради України Руслан Стефанчук узяв участь у Третньому міжнародному саміті «Кримська платформа», що відбувся у Києві.

Головна тема цьогорічного форуму — майбутнє півострова після деокупації та безпека в Азово-Чорноморському регіоні. Його провели у гібридному форматі — частина гостей приїхала до української столиці, частина долучилася онлайн. У заході взяли участь представники 63 держав з Європи, Азії, обох Америк та Африки.

Саміт відкрив Президент України Володимир Зеленський. Він розповів історію кримської татарки Леніє Умерової, яка півроку перебуває за ґратами у слідчому ізоляторі москви. Їй загрожує 20 років тюрми тільки за те, що вона хотіла в окупованому Криму провідати батька, який помирає від раку.

▶ СТОР. 2

ООН оголосила збір коштів на нашу підтримку

Організація Об'єднаних Націй спільно з партнерами оголосила збір коштів на підтримку України в холодні місяці. Про це заявив речник Генсека ООН Стефан Дюжаррік, повідомляє Укрінформ.

«Ми разом з партнерами розпочали ініціативу із закликом зібрати 268 млн доларів США, щоб підтримати понад 1,3 млн осіб конкретно допомогою в найближчі зимові місяці», — повідомив він. Дюжаррік нагадав, що внаслідок війни в Україні «серйозно пошкоджено» будинки, енергетичну, водопровідну та газову інфраструктуру, що «наражає мільйони людей на надзвичайний ризик під час холодної пори року, яка в Україні зазвичай починається в жовтні й триває до березня».

Біля Верховної Ради підняли Український Прапор

Учора, у День Прапора, за участі керівництва парламенту біля Верховної Ради України підняли синьо-жовте знамено.

«Важливо не порушувати цю традицію, аби завжди й на багато років уперед тут і в усій Україні майорів лише наш, синьо-жовтий стяг», — зазначив Голова Верховної Ради України Руслан Стефанчук.

«Він гордість для всіх нас! І так, як майорить сьогодні тут, він буде піднятий по всій території нашої вільної та незламної держави — на всіх звільнених землях, які по праву наші», — наголосив Перший заступник Голови Верховної Ради України Олександр Корнієнко і додав:

«Вистоїмо, перемаємо і вкриємо всю Україну синьо-жовтим!»

Заступниця глави парламенту Олена Кондратюк також привітала українців з Днем Державного Прапора України!

«Наш рідний, впізнаваний в усьому світі, героїчний і нескорений. Символ незламності, єдності та гідності Українського народу.

Дякуємо нашим ЗСУ! І пам'ятаймо ціну кожного звільненого сантиметра нашої землі під нашим стягом!» — зазначила вона у привітанні.

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

Більше фото тут — www.golos.com.ua

Обговорюють майбутнє півострова після деокупації

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

«І це лише один із численних прикладів репресій проти українських громадян у Криму, проти кримськотатарського народу. І коли хтось у світі говорить, що нашу територію окупувала росія, це щоразу згадка не про пусту землю, а про землю дітей, батьків, мільйонів родин, різних людей, доль, життів. Усі вони мають бути вільними. Україна не

торгує територіями. Україна не торгує людьми», — зазначив Володимир Зеленський.

Президент подякував Голові Верховної Ради Руслану Стефанчуку за парламентську складову «Кримської платформи», яка дозволяє долучитися представникам різних партій із різних країн.

«Ми долучаємо парламентарів, які цінують принцип територіальної

цілісності держав та міжнародний спокій. Це важливо не лише для України, а й для багатьох країн, чії кордони можуть опинитися під загрозою ворожого вторгнення», — сказав глава держави.

В. Зеленський зазначив, що головне завдання саміту — готувати деокупацію: «Ми розуміємо, як повернемося у Крим. Розуміємо, скільки кроків нам усім треба зробити і

наскільки непросте й важливе це завдання».

Сформувати максимально повне бачення ситуації по Криму й Азово-Чорноморському регіону намагалися й учасники заходу «Переддень третього саміту», який 22 серпня організувала експертна мережа «Кримської платформи».

«Скоріше за все, звільнення Криму відбуватиметься військовим шляхом, якщо країна-агресор

не втямить, що їй треба піти з нашої території. Будь-який інший варіант означає консервацію ситуації», — зазначив Секретар Ради національної безпеки і оборони України Олексій Данилов.

Заступниця постійної представниці Президента України в АР Крим Ольга Куришко наголосила на ролі бізнесу в процесі реінтеграції півострова: «Розбудова нового, звільненого та відкритого для

світу Криму значною мірою лягатиме на плечі бізнесу. Держава створює умови для розвитку вільного ринку та чесної конкуренції. Адже бізнес створює нове обличчя мультикультурного Криму».

Нагадаємо, перший саміт «Кримської платформи» відбувся у 2021 році в Києві. У ньому взяли участь представники 47 країн.

Ірина БУЛАНЕНКО.

Що буде найбільшою проблемою в Криму після визволення?

Сьогодні Україна відзначає 32-й День Незалежності. Крим останній раз офіційно приєднувався до святкування цієї дати десять років тому. Уже 3466 днів півострів окупований. Відзначати 24 серпня там заборонено. Але цього горіч, як ніколи раніше, у кримчан є надія на визволення.

Ми запитали в державних службовців, народних депутатів, представників кримськотатарського народу та експертів, що буде найбільшою проблемою Криму після деокупації?

Рефат ЧУБАРОВ, народний депутат попередніх скликань, голова Меджлісу кримськотатарського народу:

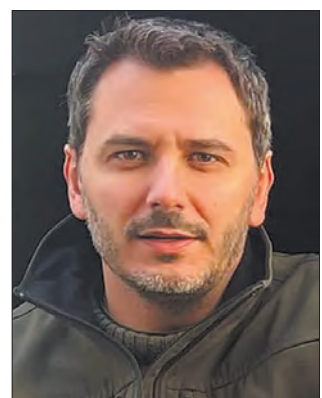
— Для кримських татар буде проблема довіри. До 2014 року український політикум, а відповідно й органи державної влади, сприяли більшості. А вона в Криму завжди була етнічно російська. Українці та кримські татари залишалися поза увагою держави й поза її допомогою. Тепер вона має довести, що справді вивчила уроки. Зрозуміла, наскільки важливо забезпечити рівні права всіх, хто мешкає у Криму.

росіянам, які жили до окупації й залишаться в

Криму, буде важкувато. Відчуватимуть свою причетність до бід, які принесла росія на українську землю.

Мені здається, що всі в Криму — в тому числі й прихильники росії — усвідомили цинічну злочинну сутність російської держави. Ніхто не шкодуватиме, що суверенітет України над Кримом відновлений.

Єгор ЧЕРНІВ, народний депутат від партії «Слуга народу»:

— Головною проблемою після деокупації Криму буде знайти спільну мову з мільйонами наших співгромадян, які прийняли «руській мір». Нам знадобиться багато

мудрості й терпіння, щоб переконати їх, що українське майбутнє краще. І нам це під силу, ми впраємося.

Ахтем ЧИЙГОЗ, народний депутат від партії «Європейська солідарність», заступник голови Меджлісу кримськотатарського народу:

— Коли кримські татари поверталися до Криму наприкінці 1980-х, на початку розпаду радянщини, було багато викликів, які, здавалося, неможливо вирішити. Але кримські татари своєю присутністю, боротьбою за міжнародне право, за бачення України в європейському та євроатлантичному майбутньому дали чіткі відповіді на ці виклики.

Буде багато проблем економічних, соціальних, пов'язаних з екологією, культурною спадщиною. Але, на відміну від кінця 1980-х, у Криму вже є кримськотатарський народ. Він залишається попри всі труднощі й загрози

життю. Це — основний фактор того, що майбутнє Криму буде привабливим.

Таміла ТАШЕВА, постійна представниця Президента в Криму:

— Головною проблемою будуть люди, яких нам потрібно повернути. І самим повернутися до них. Бо це двосторонній рух.

росія чинить злочин мобілізації в Криму. Тисячі людей пішли воювати на боці ворога, здебільшого не зі своєї доброї волі. Родини загинилих російських військових, які є кримчанами, продовжуватимуть жити в Криму. Україна для них буде ворогом.

Людам з материкової України доведеться знаходити спільну мову з люд-

ми з півострова. У одних є досвід окупації. У других — великої війни й життя під бомбардуваннями. Це різні досвіди. Порозумітися, заново відкрити для себе одне одного — це буде найбільший виклик.

Ольга СКРИПНИК, голова Кримської правозахисної групи:

— Значна частина кримчан мають проукраїнські погляди. Але майже 10 років вони перебувають під впливом агресивної російської пропаганди. Найскладнішим буде подолання її наслідків на побутовому рівні, повернення до нормального життя й цінностей.

Ключовим моментом є певна точка неповернення. росія намагалася нас розділити кров'ю — кримчан відправляла воювати проти українців. Як порозумітися з матір'ю, в якій загинув син — російський військовий. Для неї він — герой, а для нас — злочинець. Це буде складною темою і для влади, і для суспільства.

Андрій КЛИМЕНКО, керівник Інституту Чорноморських стратегічних досліджень, головний редактор порталу BlackSeaNews:

— Ми запитали в психологів: «якщо помістити людину в інформаційно ізолюваний простір, де транслюватимуть тільки «раша тудей», через скільки часу почне розвиватися її система поглядів?» Вони сказали: «Три місяці». Кримчани понад дев'ять років перебувають під впливом російської пропаганди.

Кримським татарам простіше зберігати свої установки. Вони живуть великими спільнотами й мають потужні родинні зв'язки. Я колись запитав друга — кримського татарина: скільки в нього родичів? Він сказав: «Таких,

що я знаю за ім'ям, коли день народження і хто кому ким доводиться, приблизно до сотні». Це наша опора. Звичайно, в Криму є патріоти України зі стійкими життєвими позиціями — і українці, і росіяни, і люди інших національностей. Але з рештою доведеться працювати.

Ірина БУЛАНЕНКО.

Відчуваємо дружнє плече Молдови

Голова Верховної Ради України Руслан Стефанчук провів робочу зустріч із Прем'єр-міністром Республіки Молдова Доріном Речаном, який прибув до Києва з візитом підтримки до Дня Незалежності України.

Сторони обговорили низку питань, зокрема, важливе для обох країн питання початку переговорів про вступ до Європейського Союзу ще до кінця цього року.

«Український народ твердо налаштований обстоювати незалежність і територіальну цілісність України. І в цій боротьбі ми відчуваємо підтримку всього цивілізованого світу, сусідньої Молдови, зокрема», — наголосив насамперед Спікер Парламенту України.

Водночас Руслан Стефанчук зауважив, що попри три-

валу російську агресію, Україна робить усе можливе для якнайшвидшого виконання рекомендацій Європейської Комісії.

Голова Верховної Ради України висловив сподіван-

ня, що у Брюсселі підтримають рішення про початок вступних переговорів з Україною та Молдовою до кінця цього року: «І тоді євроінтеграційний напрямок стане ще однією сферою для взаємодії законодавчої та виконавчої гілок влади обох країн».

Окрім того, Спікер Парламенту України подякував за визнання Парламентом Республіки Молдова Голодомору 1932—1933 років актом геноциду Українського народу.

Також Руслан Стефанчук висловив вдячність Республіці Молдова за те, що вона з перших днів повномасштабної агресії відкрила кордони для тимчасово переміщених громадян України.

«Понад 80 тисяч українців знайшли притулок у вашій кра-

їні. Як для України, так і для Молдови вищою цінністю є людина, її життя і здоров'я», — зауважив Голова Верховної Ради України.

Під час зустрічі Голова Верховної Ради України Руслан Стефанчук передав запрошення Спікеру Парламенту Республіки Молдова на Другий Парламентський саміт Міжнародної Кримської платформи, що відбудеться цієї осені у Празі.

Насамкінець Руслан Стефанчук висловив вдячність Республіці Молдова за солідарність і підтримку територіальної цілісності України, наголосивши, що Україна так само підтримує територіальну цілісність Молдови.

Прес-служба Апарату Верховної Ради України.

Фото: rada.gov.ua

ВИСТАВКА

Розповіли про величне свято вільного народу

Про те, як Україна виборювала свою Незалежність упродовж багатьох років, можна дізнатися на виставці під назвою «Ти будеш вічно жити, Україно!». Її розгорнуто в секторі газетної періодики Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки імені Валентина Отамановського.

Тут представлено книги і газетні публікації про історичне минуле та сьогодення Української держави. Вони відтворюють шлях, яким Україна йшла до своєї Незалежності. Він важкий і тернистий. Освячений жертвоністю багатьох патріотів різних поколінь, які покладали своє життя за те, аби рідна держава відбулася. На жаль, ця боротьба триває й нині — українці ціною власного життя зупиняють російського агресора, який виролюмо вдерся на нашу землю 24 лютого 2022 року.

«Україна знову обстоює свою Незалежність — на полі бою, на економічному, дипломатичному, інформаційному фронтах, — йдеться у повідомленні про виставку на фейсбук-сторінці Вінницької обласної наукової бібліотеки імені Отамановського. — У нас багато союзників та партнерів. У всьому світі тепер знають, яка вона — Україна — сильна, незламна, вільна, незалежна! Та найголовніше, що є у нас з вами, — це ми, наша земля, наша країна. Ми воюємо за своє — за рідних, батьків, дітей, за тих, кого любимо, і за тих, кого навіть не знаємо. Тому, що ми всі — це і є Україна».

Працівники бібліотеки закликають кожного робити все можливе для нашої Перемоги!

Виставка діятиме також після 24 серпня, на яке припадає чергова річниця нашої Незалежності. Зроблено це для того, аби з її матеріалами могли ознайомитися учні, студенти, в котрих невдовзі розпочинається навчальний рік. У такий час традиційно у бібліотеці стає більше відвідувачів.

Віктор СКРИПНИК.
Вінниця.

Припинення війни шляхом будь-яких преференцій державі-агресору є неприпустимим

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Пленарне засідання 23 серпня

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

► Формула миру Президента України Володимира Зеленського має стати основою для припинення збройної агресії РФ, відновлення територіальної цілісності України в межах її міжнародно визнаного державного кордону, деокупації всіх тимчасово окупованих територій України, включно з Автономною Республікою Крим та містом Севастополем, встановлення всеохопного, справедливого і сталого миру в Україні та забезпечення безпеки для всього світу;

► усі регулярні та іррегулярні збройні формування держави-агресора мають бути повністю виведені з усієї території України. Перебування чорноморського флоту російської федерації на території Кримського півострова є неможливим з огляду на необхідність забезпечення національної, регіональної та глобальної безпеки.

У документі також зазначається, що безпека міжнародного цивільного судноплавства в Азово-Чорноморському регіоні може бути гарантована лише після деокупації Кримського півострова та за участю України.

«Україна вживає і вживатиме всіх можливих заходів для відновлення та забезпечення дотримання прав і свобод людини та громадянина, порушених внаслідок збройної агресії РФ і тимчасової окупації АРК та міста Севастополя, зокрема прав осіб, які зазнали політично вмотивованих переслідувань і обмежень свободи, стали жертвами інших протиправних дій держави-агресора та її окупаційних сил», — наголошується в заяві.

Йдеться в документі і про відновлення діяльності незалежних медіа та громадських об'єднань на деокупованій території АРК та міста Севастополя. А також про відновлення української системи освіти. Причому навчання та викладання передбачено українською і кримськотатарською мовами. Водночас до освітнього процесу не будуть допущені особи, які під час тимчасової окупації впроваджували стандарти освіти держави-агресора та пропагували її.

«Захист та відновлення прав корінних народів України, зокрема кримськотатарського народу, є одним із пріоритетів

Під час засідання.

державної політики України у сфері деокупації, реінтеграції і відновлення Автономної Республіки Крим та міста Севастополя. Представницькі органи корінних народів України будуть залучені до відновлення Кримського півострова», — йдеться у документі.

Крім того, заявляється, що не визнаватимуться дійсними правочини, вчинені внаслідок незаконних дій окупаційної ад-

міністрації з націоналізації, вилучення об'єктів права власності у законних власників. А громадяни РФ та інші особи, які незаконно перемістилися на територію АРК та міста Севастополя протягом періоду тимчасової окупації, будуть виведені з території України шляхом прийняття індивідуальних рішень відповідно до закону, з дотриманням актів міжнародного гуманітарного права.

«Міжнародна Кримська платформа має стати майданчиком не лише для сприяння деокупації Криму та відновлення територіальної цілісності України, а й для гарантування безпеки в Азово-Чорноморському регіоні в цілому. Україна сприятиме розширенню кола учасників Міжнародної Кримської платформи та консолідації зусиль держав світу задля якнайшвидшої деокупації Кримського півострова та подолання загроз для миру та безпеки з боку російської федерації для всього світу», — констатують депутати.

Проект закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вирішення окремих питань адміністративно-територіального устрою Автономної Республіки Крим» (№ 9548) також було ухвалено в цілому конституційною більшістю — 309 депутатів «за». Мета законопроекту — створення правових передумов для відновлення та забезпечення стабільного функціонування органів державної влади Украї-

Під час засідання.

Коли ми єдині

Незалежні в незалежній країні! Це всі ми — були завжди і будемо в нашій державі.

32 роки з ухвалення Акта проголошення Незалежності України — день, який змінив усе.

Роками ми боремося за нашу Незалежність, обстоюємо її, наші землі та людей. І боротимемося до Перемоги, зберігаючи кожен сантиметр вільної землі незламних людей.

Сьогодні хочемо дякувати в першу чергу тим, хто на полі бою стоїть за нашу Незалежність, і всім, хто ці роки робив для її збереження. Нашим Героям!

Переможемо заради майбутнього успішної та могутньої держави — заради майбутніх поколінь, які зростатимуть також незалежними в незалежній державі.

З Днем Незалежності!

Слава Україні!

Перший заступник Голови Верховної Ради України
Олександр КОРНІЄНКО.

32-га річниця проголошення Незалежності України. Дев'ять років російської агресії. Удруге ми відзначаємо найголовніше державне свято нашої країни в умовах повномасштабної війни.

Український народ з гідністю та небаченою в усьому світі сміливістю проходить важкий шлях війни за Незалежність України.

Попри все — ми вистояли, стали як ніколи раніше об'єднані та рішучі, впевнені та наполегливі в обстоюванні Суверенітету, Незалежності, Свободи і територіальної цілісності України.

Абсолютна більшість українців, як і на референдумі 1991 року, сьогодні підтримують Незалежність України. Для нас це найбільша цінність, як і цінність людського життя, демократії та справедливості. Прагнення самим визначати нашу долю, робити власний цивілізаційний вибір.

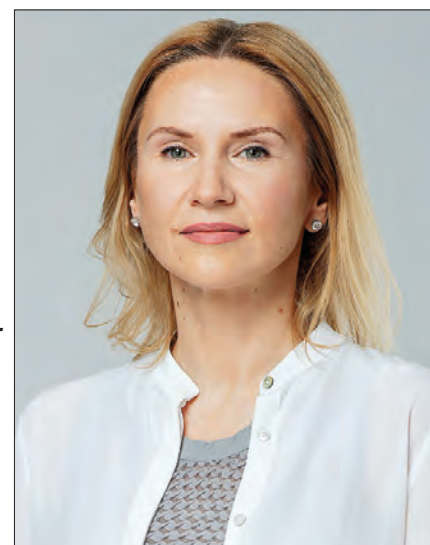
Героїчні Збройні Сили України вдень і вночі, безупинно захищають наші цінності, наближаючи неминучу Перемогу України. Кожен метр звільненої української землі, кожен новий день, який зустрічає Незалежна Україна, дається надважкою ціною.

Ми маємо завжди про це пам'ятати.

Поважати, довіряти і допомагати нашим ЗСУ, захисникам і захисницям. Бути турботливими і вдячними ветеранам та ветеранкам. Пам'ятати і шанувати — бути гідними імен та подвигів загиблих у боях за Україну Героїв.

З Днем Незалежності України!

Слава ЗСУ! Слава Україні!

Заступниця Голови Верховної Ради України
Олена КОНДРАТЮК.

Давид АРАХАМІЯ, голова фракції «Слуга народу»:

— У 1991 році Україна отримала Незалежність без крові. Тоді нам пощастило більше, ніж деяким суб'єктам колишнього сср. І це, мабуть, зіграло з нашою державою злий жарт, бо цілі покоління пострадянських політиків не цінували те, що діалося їм так легко. Тому через 30 років після проголошення Незалежності нам довелося захищати її у жорстокій, нерівній війні.

Ми платимо найвищу ціну за нашу незалежність. Але попри це сьогодні Україна сильніша, ніж будь-коли з часу від-

новлення суверенітету. Ми стали згуртованими і повірили в себе, ми зруйнували міф про

«другу армію світу», наш народ став прикладом рішучості та героїзму, з Україною почали рахуватися у світі, союзники повірили в нашу здатність перемогти.

Росія хотіла, щоб 30-та річниця нашої Незалежності була останньою. Але сьогодні ми відзначаємо 32-гу річницю і при цьому не відступаємо, а видавлюємо ворога з наших територій.

Україна — Незалежна. Була, є і буде.

Олексій ГОНЧАРЕНКО, «Європейська солідарність»:

— З Днем незалежності! Три важливі принципи України.

День незалежності України — не просто наше головне свято. Ця дата нагадує, що всі імперії розпадаються, бо падіння сср почалося з підйому наших прапорів. І зараз я хочу розказати вам про три принципи сучасної України.

Знаєте, з якою датою найкраще пов'язано 24 серпня? Із 16 липня. Саме 16 липня 1990 року почалась наша велика історія. Тоді Україна прийняла Декларацію про державний суверенітет.

Москва спробувала чинити опір та з останніх сил трималась за владу. Мовляв, хай буде суверенітет. Але лише як у частини сср, адже правляча верхівка мріяла звести нашу незалежність до нової угоди радянських республік.

Та москві відповіла київська розлючена вулиця. Перший принцип — протести завжди поряд із нами, це частина нашої свободи.

Восени 1990-го почалась Революція на граніті. Студенти заперечували будь-який новий союзний договір. Стояли за перевибори Верховної Ради Української РСР. Там було дуже багато вимог, які розлючили кремль. Як так? Ці українці чогось вимагають? Та хто вони такі?

Ми — українці. Уже наступного літа буде проголошено Акт про державну незалежність. 24 серпня стане тим 24 серпня, яке тепер ми знаємо.

Акт про державну незалежність містив лише 93 слова.

Це була коротка заява: тепер ми є.

Ще раз бачимо, що Україна жива завдяки протестам. Вони постійно поряд, хоч і не завжди переходять у революції. Але тоді перейшли, бо так було треба. Наша держава показала: ми не лише за протести, а й за демократію.

Принцип другий — Україна завжди демократична. За будь-яких обставин.

Після здобуття незалежності Україна провела чесні вибори. У грудні обрала чинну владу. В тому-таки грудні Президент поставив свій підпис у Біловезькій Пуші.

І сср припинив своє існування. Усе згідно з правилами.

Можна скільки завгодно критикувати будь-яку владу. Але вона в нас змінюється та робить державу ще сильнішою. Як бачите на прикладі Білорусі, це важливо.

24 серпня — день, коли з'явилась держава, в яку ніхто спочатку не вірив. США будували довгострокові плани «холодної війни». Радянський режим був доволі закритим, і будь-які новини про його слабкість могли здатись хитрністю.

24 серпня 2022 року Україна святкувала справжню незалежність. Наша держава встояла проти небаченої військової агресії росіян. Наші війська відкинули від Києва те, що звало себе другою армією світу. Що ж, цього року ми святкуємо День Незалежності,

тримаючи кулаки за наш контрнаступ.

Третій принцип — Україна вмє чекати. Зараз вона чекає на тактичні успіхи та прориви фронту. А колись чекала на листи та дзвінки від інших держав. 1991 рік не був легким. Було важливо не лише проголосити незалежність, а й отримати визнання.

Перші вітання Україна почувала на початку грудня — в перший тиждень після референдуму. Тоді нас визнали Литва, Латвія, Естонія, Болгарія, Чехословаччина (ще не розпалась), Швеція, Ізраїль, Швейцарія. Та вільна Угорщина.

25 грудня 1991 року незалежність України визнали Сполучені Штати. Тоді справа пішла набагато швидше.

Давайте вчитись у людей, які тоді тримали державу на плечах. Майже місяць ніхто не знав, чи будемо ми визнані. І все-таки ніхто не впадав у розпач та відчай.

Усі чекали, бо знали: ми праві. І час це лише підтвердив.

Отже, висновок. Україна завжди вийде за свою свободу. Україна вільна та демократична. І, що головне, Україна вмє чекати. З Днем Незалежності, друзі!

Перемогли сср — переможемо й росію!

Іван КРУЛЬКО, «Батьківщина»:

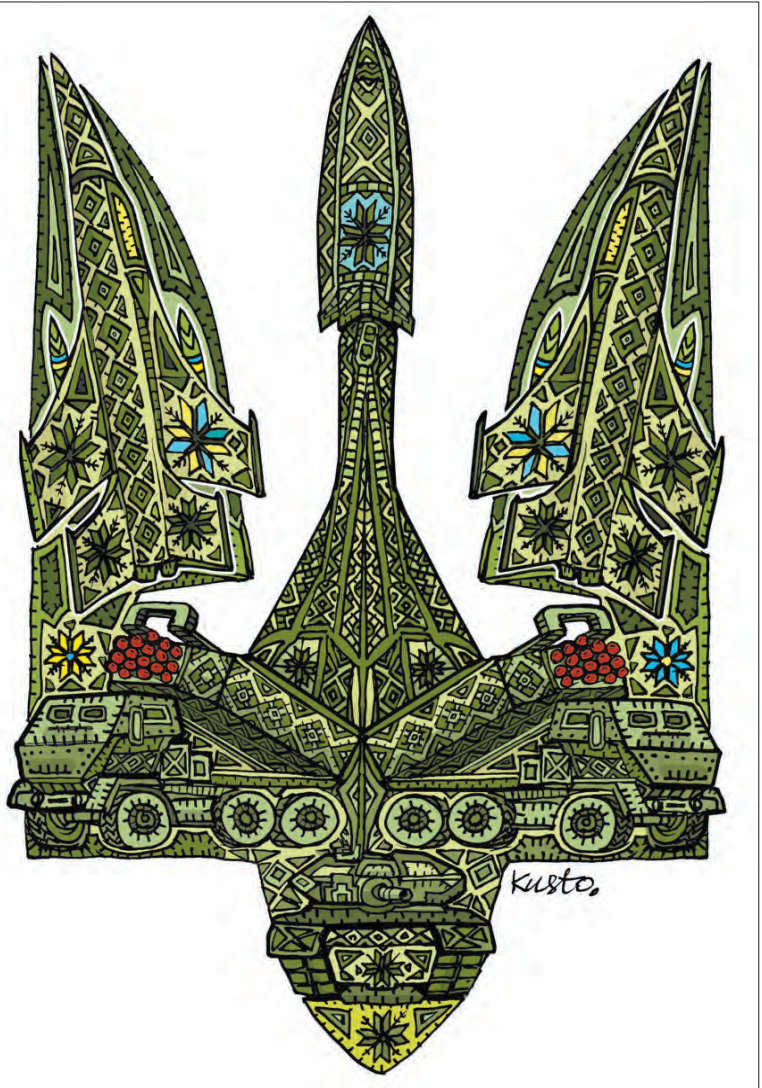
— Сьогодні наша країна святкує день Незалежності.

Святкує не військовими парадом, гучними фестивалями або розважальними заходами. Свій 32-й рік від дня проголошення Акта про Незалежність ми святкуємо під свист ракет, під гул шахедів, під звуки вибухів.

Але сьогодні кожен українець знає, що Незалежність — це не про слова, це про самопожертву, про внесок, про відданість своїй країні.

Тоді, в серпні 1991 року, в Україну не вірили світові лідери. З трибуни Верховної Ради нас лякали «суїцидальним націоналізмом».

У лютому 2022-го світові лідери пророкували нам «падіння Києва за три дні».

МИ НЕЗДОЛАННІ!

У серпні 2023-го Київ — це місце, де мають за честь побувати світові лідери.

Ми стали щитом Європи. Але ціна, яку ми продовжуємо платити за свій вибір, напрочуд висока.

Щодень наші воїни повертаються додому на щиті, щоб у майбутньому ми відзначили день, коли вони повернуться зі щитом.

Щодень проливається кров, аби наша країна була вільною. Ми виборюємо своє право на Незалежність, віддаючи найцінніше — життя.

Наш шлях становлення як нації важкий та жертвний. Проте українці вже вписали себе у світову історію як націю нескорених та незламних.

Сьогодні бути українцем — це честь і відповідальність.

Сьогодні ми всі з вами відповідальні за те, якою буде наша Незалежність завтра, яким буде наш шлях як демократичної держави.

бу та перемоги. Ми пам'ятаємо, що Незалежність нашої країни вартує кожної краплини крові, пролитої заради неї. Нехай наше минуле буде джерелом сили, а майбутнє — вірою у краще.

День Відновлення Незалежності — напуганий факел для майбутніх поколінь. Ця назва віддзеркалює наші подвиги, визначає ціну, яку ми заплатили за цю свободу. Нехай цей день завжди нагадує нам бути сильними та єдиними, адже лише разом ми можемо забезпечити та вибороти майбутнє, про яке мріємо. Нехай наші зусилля завжди будуть спрямовані на збереження та зміцнення Незалежності. Наша боротьба не припиняється ні на мить. Нехай живе Україна — незалежна та незламна!

**Андрій ОСАДЧУК,
«Голос»**

— О шостій ранку 31 січня 2020 року в невеликому віддаленому приміщенні на першому поверсі одного з люксових готелів центру Києва сиділи зо два десятки людей. Здебільшого це були американські політики, послы, генерали. Їх об'єднували дві речі: всі вони були представниками американської політичної еліти в найширшому значенні цього слова і одночасно всі вони дуже добре розбиралися в українській тематиці і, без перебільшення, були друзями України. На той момент уже декілька місяців ішла інформаційна війна між Вашингтоном і Москвою, коли перші намагалися відчайдушно інформаційно захистити Україну від погроз РФ негайно розпочати широкомасштабне вторгнення.

Як ми вже зараз знаємо, тоді в американців не було сумніву, що велика війна ось-ось почнеться. Ми ж до останнього перебували у відчутті, що якщо і будуть якісь величезні проблеми, то вони стосуватимуться тільки Донбасу. Американська делегація хотіла зрозуміти, які в нас настрої і головне — чого ми очікуємо від заокеанських партнерів. Зараз мені важливо пам'ятати ті розмови і те, як я емоційно джукавав їм за перші поставки «джавелінів», але водночас пояснював, що це зброя партизанської війни і навряд чи ця зброя відповідає рівню загроз, які нависли над Україною. Я з колегами просив тоді одного — більше, більше потужної зброї. Іншою темою обговорення були можливі територіальні конфігурації з урахуванням уже наявних окупованих територій. Наратив поступок агресору вже тоді був не новим, з огляду на Мінський

процес, довготривалу анексію Криму і перманентне протистояння на сході країни. Здається, я тоді вперше англійською використав словосполучення «стратегія салями». Я дуже чітко і жорстко пояснював нашим друзям, що неможливо за жодних умов погоджуватися, прямо чи опосередковано, на відчуження будь-яких українських земель у межах міжнародно визнаних кордонів. Навіть найменшого села чи хутора. Я наполягав і палко пояснював, що, з одного боку, це буде тотальною руйнацією міжнародного права, з другого — кожен шматочок української землі, анексований московитами, буде їх тільки стимулювати відгризати собі ще і ще. Будуть нарізати нас тоненькими шматочками салями. Відверто кажучи, гаряче дискутуючи тоді різноманітні тактичні деталі, я не до кінця усвідомлював, що мова йде про наше життя і смерть, про кожного з нас особисто і всіх разом як народ, як незалежну державу.

24 лютого 2022 почався великий бій за майбутнє українців на своєму шматку землі на планеті, бо іншого в нас немає. Почався бій, який в істо-

ричному контексті, безумовно, був відкладений, бо мав би відбуватися раніше. Цей бій Москва могла почати набагато раніше, але в попередні історичні періоди в неї не було достатньо сил. Хоча з моменту приходу путіна до влади Москва одразу почала використовувати суто гебешні стратегії захоплення України і досягла досить серйозних результатів. Режим Януковича фактично забезпечив тотальний контроль кремля над Україною без жодного пострілу. Але народ України дуже чітко висловився проти. Майдан був другою великою політичною поразкою Путіна в Україні після Помаранчевої революції, після якої велика війна була фактично неминуча. На жаль, тотальна більшість і на Заході і в самій Україні цього не розуміла. Не розуміла, що чим більше міцніє і розвивається Україна, тим більше програє кремль, тим більше розпалюється його лють, ненависть і готовність за будь-яку ціну захопити наші землі і наш народ.

Світ давно спостерігав за напруженням у нашому регіоні і, відверто кажучи, ніхто не вірив, що ми встоїмо. Саме тому мої візаві на зустрічі о шостій ранку 31 січня 2022 року уважно все записували в блокноти, але надавати реальну допомогу не планували, бо за всієї любові і поваги до нас

вважали всю ідею українського спротиву широкомасштабному вторгненню московії повністю безнадійною. Відтоді ми вже багато разів перемогли. Ми перемогли в перші дні, тижні, місяці, ми перемогли, коли вже відвоювали величезні шматки наших земель, коли звільнили величезну кількість наших людей і коли ми примусили Захід стати з нами пліч-о-пліч і боротися разом із нами вже не лише за українську незалежність, а за майбутнє демократії і майбутнє самого Заходу, в якому Україна вже займає чільне місце.

Зараз, у 32-гу річницю Незалежності, ми її святкуємо не просто як велика європейська нація, а як нація-герой, яка веде за собою інших, аби побудувати заможне і демократичне майбутнє для всіх, хто хоче вижити в світі правил, поваги і справедливості.

**Олег КУЛІНІЧ,
голова депутатської
групи «Довіра»:**

— Цьогоріч Україна відзначає 32-гу річницю Незалежності. На жаль, найбільше державне свято відзначаємо не парадом, дитячими посмішками, концертами та урочистостями. Натомість продовжуємо захищати свою Незалежність у розв'язаній проти нас несправедливій, віроломній і кривавій війні. І щодня платимо дорогу ціну — це життя наших найкращих громадян, тих, хто взяв до рук зброю, щоб захистити свою землю, звільнити від ворога наші міста і села, забезпечити майбутнім поколінням українців європейський вибір.

Ціна Незалежності дуже висока, але найбільша ціна — це її втрата. Ми бачимо, що сталося, зокрема, із сусідньою Білоруссю, яка стала безмовною і безправною колонією Росії. Бачимо приклади деяких інших пострадянських країн, які в страху живуть під політичним примусом російської імперії. Україна не хоче такої долі, тож бореться. І не просто бореться, а пермагає в цій боротьбі. Бо за нами справедливість і весь цивілізований світ!

Хочу побажати українському народові єдності. Коли ми єдині — ми нездоланні. Упродовж повномасштабного вторгнення, перед обличчям найбільших небезпек і випробувань, ми довели це вже не раз. Хоч би як важко було, але Перемога буде за нами! Крок за кроком ідемо до неї, і пам'ятаймо, що Незалежність виборюється конкретними людьми в військовій формі, захисниками і захисницями, які щодня потребують нашої підтримки.

Слава Україні та її Збройним Силам! З Днем Незалежності, український народ!

ОПИТУВАННЯ

Українці пишаються своєю країною і проти територіальних поступок

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Такі цифри навіть у вівторок Фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва. Опитування було проведено спільно із соціологічною службою Центру Разумкова за підтримки програми MATRA, що фінансується Посольством Королівства Нідерландів.

Результати опитування свідчать, що так само українці не готові поступитися майбутнім членством України в НАТО (74%) або скороченням Збройних Сил України у мирний час, що нібито обговорювалося у Стамбулі 2022 року (80%). Також українці не погоджуються на надання російській мові офіційного статусу або відмову від декомунізації на догоду кремлю (75%).

Відносна більшість, 42 відсотки українців, вважають, що якщо агресор посилить ракетні обстріли українських міст, що призведе до збільшення жертв серед цивільного населення, Україна все одно повинна продовжувати воювати, незважаючи ні на що. Ще 21 відсоток респондентів відповіли, що в такому разі краще спробувати заморозити конфлікт, але не йти на поступки росії.

Цікаво, що попри війну майже половина українців (49%) вважають, що події в Україні розвиваються у правильному напрямі, приблизно третина (32%) — що в неправильному, решта не визначилися. Востаннє позитивні оцінки переважали тільки у 2019 році, після президентських та парламентських виборів, коли більшість громадян виявляли високу довіру до органів влади та позитивні очікування щодо майбутніх перетворень у країні.

Однак перевага позитивних оцінок, вочевидь, не пов'язана з тим, що громадяни вважають повномасштабну війну позитивним явищем. Швидше, повномасштабна війна змінила призму, крізь яку українці оцінюють стан справ у державі. В умовах повномасштабної війни Українська держава та народ опинилися перед екзистенційною загрозою. Однак і держава, і народ виявили волю до спротиву, й Україна вже півтора року ефективно чинить опір агресору. Найімовірніше, позитивні оцінки нині переважають саме через зростання в очах українців цінності своєї держави, яка раніше не стикалася з такими масштабними загрозами для свого існування.

Нині переважна більшість українців (69%) вважають розпад срср позитивною історичною подією. І хоча така думка більш поширена у західній частині країни, ніж на півдні, але розрив у цифрах уже незначний. До слова, ще у 2020 році в регіональному розподілі можна було побачити діаметрально протилежні думки щодо цього питання.

Майже 40 відсотків українців вважають, що за роки Незалежності в Україні відбулося більше позитивних подій, і ще 40 відсотків сказали, що позитивного відбулося стільки, скільки й негативного. До того ж в усіх регіонах не більш як 15 відсотків вважають, що за роки Незалежності відбулося більше негативного.

Дослідники поцікавилися думкою українців і щодо заміни радянського герба на тризуб на монументі «Батьківщина-Мати». І з'ясували, що більшість опитаних (70%) погоджуються, що заміна герба срср на тризуб є важливою подією, яка символізує боротьбу України за свободу та розрив із радянським минулим. І 67 відсотків поставилися до такого рішення позитивно (лише 16% — негативно).

І насамкінець ще один цікавий показник. Здебільшого українці не вірять, що наші зарубіжні партнери істотно знизять підтримку України, якщо протягом найближчих 3—4 місяців вона не досягне значних успіхів на полі бою під час контрнаступу. І хоча такі побоювання є у третині українців, відносна більшість, майже 46 відсотків, не поділяють такої думки.

3 листопада 2022 року.
Верховна Рада України
ухвалила Державний бюджет на 2023 рік.

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

1 грудня 2022 року.
Верховна Рада ухвалила Заяву
щодо визнання російського режиму терористичним,
нелігитимності перебування російської федерації в ООН.

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

16 листопада 2022 року.
Верховна Рада України
звернулася до парламентів держав світу
про визнання Голодомору 1932—1933 років
геноцидом українського народу.

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

28 грудня 2022 року.
Щорічне послання
Президента України Володимира Зеленського
у Верховній Раді України.

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

2 червня 2023 року.
Виступ Голови Верховної Ради України Руслана Стефанчука під час Саміту
голів парламентів країн НАТО «Сильна й незалежна Україна: План
довгострокової підтримки для України (м. Вільнюс).

Фото rada.gov.ua.

29 травня
2023 року.
Ухвалено
Закон «Про
День пам'яті та
перемоги над
нацизмом у
Другій світовій
війні 1939—
1945 років»,
відтепер
відзначатимемо
його разом з
демократичними
державами.

Фото
Андрія
НЕСТЕРЕНКА.

Ми вміємо боротися за те, що нам близьке, дороге і важливе.

Але після Перемоги треба буде перейти зі стану борця у стан творця

З яким здобутком ми прийшли до чергової — 32-ї — річниці Незалежності. Що саме дає підстави більше не хвилюватися стосовно подальшого існування державності України. Що ще треба зробити і при цьому не наразитися на підводні камені. Саме ці теми стали основними під час розмови з головою Комітету Верховної Ради з питань інтеграції України до ЄС Іванною КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ (на знімку).

— Пані Іванно, якою зараз є Україна на політичній карті світу? Говорячи про зміцнення державності України, стосовно чого ми можемо бути впевнені й чого можемо вже не боятися?

— Напевне можемо констатувати, що до цієї 32-ї річниці Незалежності ми підходимо нарешті з усвідомленням політичної нації, яка справді є консолідованою та розуміє справжню ціну і свободи, і держави. Нарешті ми вже припинили розмови, що ця незалежність на нас упала з неба, ми зацікавилися як народ і як політична нація своїм корінням і зрозуміли, що треба шанувати насамперед своїх героїв, а не окупантів. Сподіваюся, попри всі казки, які нам протягом століть згодували, ми нарешті усвідомили, що росіяни завжди були нам ворогами. Для мене також як для голови профільного комітету і такої переконаної і затятої євроатлантистки дуже важливо, і я тішусь з того, що до цієї річниці українці прийшли з чітким усвідомленням: у нас уже немає альтернативи нашого майбутнього щодо вступу в НАТО і в Європейський Союз. Що це є усвідомленням вибором для максимальної переможливої більшості українців. Я думаю, що ми можемо говорити про те, що в нас відбулися такі реальні тектонічні зміни в питаннях самоусвідомлення, ідентичності українців, в питання власної культури, мови, в питанні суб'єктності України в геополітичному розкладі не тільки регіональному, а й у світовому. Я також вірю, що після російського нападу, переростання його в повномасштабне вторгнення і розгрому ворога, яке ми бачили в минулому році і під Києвом, і під Харковом, через складні, болючі й жертвовні зараз зусилля українських Збройних Сил, Україна — це вже назавжди. І це незважаючи на те, що багато ще належить зробити, щоб суспільство і влада були більш відповідальними. Нам ще треба позбутися інфантілізму, тягіння до простих рішень, але водночас ми можемо констатувати те, що ми є і ми будемо як спільнота, як держава, як суспільство. І це напевно дуже важливо.

— Пані Іванно, як ви вважаєте, чи все одно на іхніх дискусійних майданчиках ми досі для них частина пострадянського простору?

— Ми ж не можемо під одну гребінку зачесати всіх наших західних партнерів чи різних представників політикуму різних країн. У переважній більшості очевидно, що відбулося певне прозріння і усвідомлення того, хто такі українці, на що вони спроможні, як вони себе бачать. І ми бачимо це навіть по тих політичних рішеннях, які були ухвалені, по тому ж такі кандидатському статусу, який Україна минулого року отримала до певної міри як аванс для своїх подальших зусиль на шляху трансформації до членства в Європейському Союзі. Але говоримо про те, що всі остаточно перестали нас бачити як колоніальну частину тієї російської імперії, напевне ще не можна. Є голоси, які зокрема підживлюються тією ж російською федерацією, у різних, корупційні в тому числі, способи, які продовжують засівати сумніви стосовно того, а чи має право Україна на незалежність, на самобутність, на свій шлях розвитку, на свій вибір. Але ці голоси точно в істотній меншості, й вони не становлять переважний тренд, принаймні в країнах цивілізованого світу.

— Пані Іванно, ми дійшли до розмови про бажане кандидатство України в Європейському Союзі? На вашу думку, яку роботу ще слід зробити, щоб забезпечити гідне майбутнє України? Ну, звичайно, крім того, щоб перемогти.

— Очевидно, що це перше і головне завдання. І не залишити цю неймовірну задачу до ви-

я думаю, що ми спромоглися довести самі собі, що відстоїмо її і досягнемо такої жаданої для нас Перемоги.

— Це донедавна українців ображало те, що й через кілька десятироків на колективному Заході Україну сприймали як частину пострадянського простору (сірою зоною впливу росії), не розуміючи, що зміни в нашому суспільстві відбулися незворотно. Як ви вважаєте, до західних партнерів наразі прийшло це розуміння, чи все одно на іхніх дискусійних майданчиках ми досі для них частина пострадянського простору?

— Ми ж не можемо під одну гребінку зачесати всіх наших західних партнерів чи різних представників політикуму різних країн. У переважній більшості очевидно, що відбулося певне прозріння і усвідомлення того, хто такі українці, на що вони спроможні, як вони себе бачать. І ми бачимо це навіть по тих політичних рішеннях, які були ухвалені, по тому ж такі кандидатському статусу, який Україна минулого року отримала до певної міри як аванс для своїх подальших зусиль на шляху трансформації до членства в Європейському Союзі. Але говоримо про те, що всі остаточно перестали нас бачити як колоніальну частину тієї російської імперії, напевне ще не можна. Є голоси, які зокрема підживлюються тією ж російською федерацією, у різних, корупційні в тому числі, способи, які продовжують засівати сумніви стосовно того, а чи має право Україна на незалежність, на самобутність, на свій шлях розвитку, на свій вибір. Але ці голоси точно в істотній меншості, й вони не становлять переважний тренд, принаймні в країнах цивілізованого світу.

— Пані Іванно, ми дійшли до розмови про бажане кандидатство України в Європейському Союзі? На вашу думку, яку роботу ще слід зробити, щоб забезпечити гідне майбутнє України? Ну, звичайно, крім того, щоб перемогти.

— Очевидно, що це перше і головне завдання. І не залишити цю неймовірну задачу до ви-

конання нашим дітям. Я думаю, що це найбільша, напевне, амбіція зараз для кожного українця, кожного члена українського суспільства як політичної нації. А поза тим я вважаю, що наш подальший шлях до успіху лежить насамперед через те, що потрібні сильні інституції, сильні незалежні інституції. Нам потрібен баланс влади. Це робота і на зараз, і на завтра, бо це робота, яка ніколи не має припинятися. Бо саме сильні інституції, баланси і протизваги, децентралізована країна, спроможність брати на себе відповідальність на різних рівнях — це все те, що може забезпечити нам спроможність завжди якісно відповідати на серйозні виклики, навіть такі, як ця війна. І знаєте, багато хто з наших партнерів слухно зауважує, що значною мірою в перші місяці цієї великої війни, вже після повномасштабного вторгнення, Україна вистояла саме завдяки оцей спроможності самоорганізуватися, вмінні брати відповідальність на себе на місцях, завдяки тим же спроможним громадам і тій же децентралізації. Нам важливо поновити всі ті реформи, в яких ми регресували через війну, зокрема і в децентралізаційній. І, звісно, є сила-силенна завдань і в європейській, і в євроатлантичній інтеграції.

Мені хотілося б, щоб ми від вимог, що всі нам мають іти назустріч, і від очікувань політичних рішень перейшли до такої відповідальної системної спільної роботи над цими завданнями.

Ну і очевидно, я думаю, що нам далі все ж таки треба довести до кінця ось цю деколонізацію, яка нам дається, на жаль, такою великою ціною людських жертв. Але також вона має підпиратися рішеннями та ідеями влади. Довести до кінця ту ж українізацію. В рамках деколонізації нарешті позбавитися московської церкви як ворожого, ефемерного інструменту країни-агресорки на теренах України. Ну і я продовжую вважати, що «Армія. Віра. Мова» — це справді є фундамент держави. І це доводить наша ось ця новітня історія. І добре, що це зараз стає фундаментом, який

зрозумілий, прийнятний і потрібний переважній більшості суспільства.

— Ви згадали про регрес в окремих реформах. Нині в нас воєнний стан, а він передбачає обмеження певних прав і свобод. Уже зрозуміло, що війна, на жаль, затягується. І останнім часом політичні аналітики дедалі частіше із занепокоєнням говорять про те, що після завершення війни поновлення прав і свобод може відбуватися повільніше, ніж хотілося б. Яка ваша думка?

— Ви знаєте, я думаю, що всі відповідальні і свідомі люди прекрасно розуміють, що військова цензура під час війни є потрібною. Але коли під гаслами необхідності військової цензури руйнуються засадничі інституційні спроможності, засадничі баланси контролю, того ж парламентського контролю, громадського, медійного контролю над владою, то це вже виходить за рамки необхідного. І я думаю, що довше ми будемо дозволити цим тенденціям укріплюватися, то складніше буде повернутися до тих речей, які ми вже вважали даністю, здобутками тієї ж Помаранчевої революції, тієї ж Революції Гідності, тієї ж Революції на граніті. Це все були революції за права, за свободи, за можливості, за вибір. І тому, я би сказала, що ми не маємо чекати завершення війни для того, щоб робити зусилля з відновлення реальної свободи слова. Очевидно, під час війни є певні обмеження стосовно чутливої інформації, чутливої інформації, яка може зашкодити тим чи іншим успішним діям наших Сил оборони і безпеки. Але це точно не має перетворюватися на зачистку інформаційного поля, тому що це не допоможе нам ані в боротьбі з ворогом, ані в реалізації наших цілей стосовно європейської та євроатлантичної інтеграції.

— Можна говорити, що це такі підводні камені, які в майбутньому можуть стати валунами на акомусь певному етапі?

— Безумовно. Якщо говорити про якісь загрози і підводні камені, то є надводні айсберги. Це насамперед очевидно — російська загроза, і на цьому етапі нашої визвольної вітчизняної війни, і власне усвідомлення того, що ця російська загроза нікуди не зникне навіть після перемоги, бо це суспільство російське просто запрограмоване на знищення нас і за рахунок цього якоїсь реалізації себе. І тому ми маємо бути до цієї загрози постійно готові. Це означає велику кількість дій, починаючи від тих, про які ми вже говорили, завершуючи змінюючи навіть структури економіки, успішністю нашого євроатлантичного руху, успішністю нашого руху до Європейського Союзу і таке інше. Але нашій державності точно так само загрожує і популізм, схильність до привабливих простих рішень. І навіть досі де-не-де звучать

голоси про пошук альтернатив Європейському Союзу та НАТО. Ці всі речі остаточно нікуди не ділися, і саме вони можуть переростати потім або у валуни, або у скелі, які ми не зможемо подолати.

А якщо ми хочемо вижити і бути успішними, то мусимо подорослішати остаточно і зятимити, що за нас ніхто не виконає нашу роботу, ніхто не зробить не тільки, щоб наш дім був безпечним, а й щоб він був справедливим і комфортним та забезпечував можливості для реалізації кожної людини. А це можливо тільки в демократичному суспільстві, за яке точно виступає український народ.

— А як багато залежить від зовнішнього фактору? Незабаром президентські вибори в Сполучених Штатах, парламентські — в Німеччині... Зрозуміло, що Україна зараз на такому етапі, що конче потребує підтримки західних партнерів. Наскільки зміни за межами України можуть стати для нас проблемою?

— Вони очевидно можуть для нас бути серйозним викликом. Але знову ж такі мені видається, що ми маємо усвідомити: насамперед маємо розраховувати на себе. Ми вже протягом цього часу повномасштабної війни маємо реально унікальний в нашій українській історії, — не тільки 32-літній, а за кілька останніх століть, коли ми знаходилися в різних віраціях під гнітом тієї московської імперії, — такий рівень підтримки. Користуючись цією можливістю, ми маємо його максимально ефективно використовувати і одночасно вибудовувати свої спроможності, щоб не стати винятково залежними тільки від зовнішнього «підпертя». І тоді ми будемо менш вразливі до потенційних радикальних змін в тій чи іншій країні-партнері. Але, звичайно, яксь тектонічні зміни у ключових країнах-партнерах, що займають лідерські позиції і показують іншим приклад, які інших стимулюють до допомоги Україні, для нас може бути дуже болючим.

— Хотілося б закінчити все-таки розмову на чомусь оптимістичнішому.

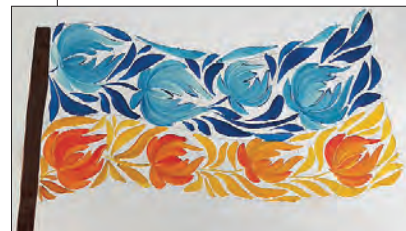
— Я думаю, що більш оптимістичне це те, що ми з вами усвідомлюємо і розуміємо, що Україна була, Україна є і Україна буде. І вона буде саме завдяки українцям як політичній нації. І вона буде саме тому, що ми спроможні й уміємо боротися за те, що нам близьке, дороге і важливе. І ця боротьба просто зобов'язана увінчатися успіхом. Тільки мені би хотілося, щоб ми не мусили всі свої надзусилля завжди зосереджувати на боротьбі. Мені би хотілося, щоб у нас настало те майбутнє, коли ми зосередимося на творчості, на будівництві, на креативі, на творенні. І перейти потім із того стану борця в стан творця — це буде величезне завдання для українського народу.

Розмову вела
Наталія ФІЛІЩУК.

МИСТЕЦЬКИЙ ПРОСТІР

Символи держави плекали петриківським розписом

У Білицькій громаді в художньому клубі «Малюнок-візерунок» провели майстер-клас, присвячений знаковим для кожного українця святкам — Дню Державного Прапора та Дню Незалежності.

Це неформальне молодіжне творче об'єднання на початку серпня започаткував талановитий випускник місцевої музичної школи Владислав Хорошун. На своє майстер-класі просто неба він запрошує всіх охочих. Тож поринути в справді творчу атмосферу, насолодитися спілкуванням із земляками-однодумцями й водночас виплекати власні твори образотворчого мистецтва виявляє бажанна не тільки молодь.

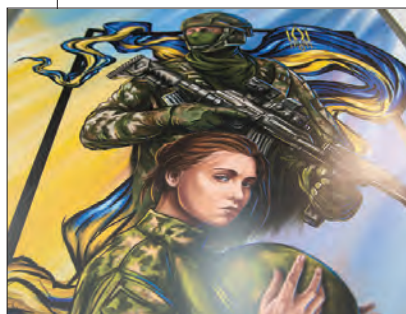

Під час майстер-класу клубівці відкривали для себе наше декоративно-орнаментальне народне мистецтво «петриківський розпис». І водночас саме в цій

техніці малювали головні символи держави — синьо-жовтий прапор і герб-тризуб. З першого разу, звісно, не просто опанувати премудрощі розпису, техніку якого в його «іменному» селі відшліфовували протягом століть. Але старалися всі. А найголовніше — відчували власну причетність до продовження народних традицій. Та невимовну гордість за свою державу, символи якої сьогодні стали свідченням незламності в боротьбі за гідність і свободу для всього цивілізованого світу.

Василь НЕІЖМАК.
Полтавська область.
Фото зі сторінки
Білицької громади у Фейсбуці.

Художню виставку облаштували в ЦНАПі

До Дня Незалежності в залах черкаського Центру надання адміністративних послуг відкрито художню виставку, присвячену державному святу.

Організатори креативного заходу представили живопис відомих майстрів пензля Шевченкового краю, фотографії загиблого на фронті черкаського військовика Володимира Мукана, студентські роботи міжнародного мистецького проекту «Вільянова» та малюнки вихованців дитячої художньої школи імені Данила Нарбута.

Відвідувачі ЦНАПу з цікавістю знайомляться з творчістю земляків і дякують авторам виставки за задум розмістити художні роботи в людному громадському місці.

Лілія ЛІСОВА.
Черкаси.
Фото прес-служби
Черкаської міської ради.

Протитанкісти

Ці хлопці знищують танки окупантів. Важлива робота. Навіть на передовій вони постійно тренуються. Як кажуть, щоб бути майстерним скрипалем, треба щодня грати на скрипці.

Командир роти протитанкових ракетних комплексів 32-ї окремої механізованої бригади старший лейтенант Валентин Терелюк.

Командир роти протитанкових ракетних комплексів 32-ї окремої механізованої бригади — старший лейтенант Валентин Терелюк. Навчався у Львівській національній академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного. Закінчив її минулого року, достроковий випуск у березні 2022-го. Вже повоював у Авдіївці, тепер тут — під Куп'янськом. Він розповідає: «Наші цілі — танки та інша броньована ворожа техніка. Ми чекаємо їх скрізь і завжди. На озброєнні у нас «Джавеліни» американського походження і франко-німецькі «Мілани». Якщо з «Джавеліна» вистрілив і забув, то

«Мілан» потрібно оптикою вести до влучання в ціль. Також повинні у нас бути й українські «Стугни» та «Скіфи». Чекаємо їх, але ще не отримали. Акумулятор для «Джавеліна» працює на 2-3 постріли. Потім його викидають (так у американській армії). А в нас волонтери готові його вдосконалити, щоб він став багатозарядним, та коштує це недешево — 15 тисяч гривень».

Ці хлопці впевнені — вони захистять нашу Незалежність!

Олександр
КЛИМЕНКО.
Фото автора.

Мегамарш у вишиванках Андрія Бабінського житиме...

У вівторок, 8 серпня, під час бою з російськими окупантами загинув ровесник незалежності, громадський діяч, старший солдат, бойовий медик 80-ї ОДШБ Андрій Бабінський. У Києві його знали як натхненника і директора знаменитого Мегамаршу у вишиванках.

У невеличкому містечку Сокиряни Чернівецької області на свято випускників зазвичай приходять чи не всі жителі. Це завжди подія. У 2007 році серед юнаків — випускників гімназії, які були у святкових костюмах, білосніжних сорочках і вишуканих краватках, вирізнявся один. Високий, гарний, у... вишиванці. Уже пізніше, через роки, його вчителька Д. Махіборода скаже: «У Андрія усе було українське. Він не піддавався на жодні впливи. На все мав свої оригінальні патріотичні погляди. Від нього в усьому віяло шляхетності. Це була дитина високого виховання».

Із роками змінювалося багато чого, але не змінювалися патріотичні погляди Андрія. Він успішно закінчив Київський авіаційний університет. Відтак розвивав українську науку та працював молодшим науковим співробітником Інституту біохімії імені О. Палладіна НАН України. Зокрема, досліджував протипухлинну дію вітаміну Е (токоферол). У 2019—2020 роках працював за кордоном, у Данії. А перед війною повернувся до Києва.

Ще будучи студентом, восени 2008 року Андрій Бабінський започаткував «Мегаграндіозний марш у вишиванках». Учасники традиційно двічі на рік вбираються у національне вбрання та вирушають ходою вулицями міст. Із зовсім невеликої у 2008-му події у Києві на декілька осіб із часом мегамарш перетворився на багатотисячний знаковий міжнародний захід з унікальною культурною програмою, конкурсами, концертами та непересічними знайомствами. Завдяки Андрію хода у вишиванках стала регулярним масовим заходом у десятках українських та закордонних міст, а традиційна українська сорочка — впізнаваним міжнародним брендом.

Окрім того, Андрій став одним із популяризаторів гри «Криївка» — патріотичної альтернативи «Мафії», був співорганізатором низки культурно-мистецьких подій Києва та інших міст: концертів, фестивалів, лекторіїв, кінопоказів, етновечірок та квартирників, де гуртувалася патріотична молодь. У 2013—2014 рр. з перших днів протестів був активним учасником Революції Гідності. Якось на уроці історії у 2006 році вчителька — класний керівник їхнього десятого класу Л. Кучерява, розповідаючи про Помаранчеву рево-

люцію, запитала: «А хто із вас хотів би стати учасником Майдану?» Людмила Миколаївна згадує: «Одним із небагатьох руку підняв Андрій. І доля подарувала йому таку можливість».

Це був мій перший випуск. І їхній шкільний бал залишився в моєму серці. Напередодні всі бігали, метушилися, шукали костюми, шили сукні. Андрій був дуже спокійний. Я запитую: а ти вже все маєш? А він каже: у мене все буде дуже просто. Побачите.

І прийшов у вишиванці. Андрій виховувався в інтелігентній сім'ї, і сам був інтелігентом до дрібниць».

Чи міг Андрій не піти на війну? Адже батько його помер, а мати пенсіонерка мала на нього таку надію в старості?

На материнську мольбу син відповів дуже просто: «Мамо, якщо я не піду, вони прийдуть до нас додому...».

«Ми з Андрієм — не просто друзі, ми соратники, — каже політолог із Києва Андрій Савчук. — Знайомі з осені 2012 року, разом брали участь у київських патріотичних заходах, разом їх організували. Тоді Мегамарш у вишиванках уже чотири роки як був створений. До Андрія всіх притягувало те, що він був ширий, живий, за рахунок цього життєрадісний. Тому йому вдавалося знайти спільну мову з абсолютно різними людьми. А ще Андрій дуже любив та розумівся на аудіовізуальному мистецтві, особливо музиці. Дуже гарно співав, грав на музичних інструментах, фотографував на плівку. Неперевершено куховарив та був прекрасним оповідачем...»

Мегамарш вишиванок організувався двічі на рік. Це середовище гуртувалося. Багато із цих людей стали першими організаторами Революції Гідності, а потім першими пішли воювати. У Андрія лежала душа до української культури. Він не хотів, щоб вишиванка просто лежала в шафі. Він хотів, щоб це стало не тільки брендом, а щоб вона стала частинкою душі, ідентифікатором українства.

У 2012—2013 роках на мегамарші вже виходили тисячі людей. Зазвичай ми збиралися біля Золотих Воріт. Маршрути були різними. Ми йшли до Софійського собору, на Поділ... Кожного разу марш завершувався якоюсь грандіозно. Це міг бути виступ якогось гурту, можна було поїхати в Пирогів або на

святку. Його зарахували до територіальної оборони. Хоча за плечима Андрія не було ані військової кафедри, ані строкової служби, він хотів боронити свою країну. Хотів опанувати військову справу. Усе, що він робив у своєму житті, прагнув робити досконало.

Андрій служив у Харківській ТрО, там було дуже нелегко. Потім вирішив піти до свого друга, із яким він працював у Данії, у десантно-штурмову бригаду, на Запорізький напрям. Як воїн він намагався вийти на максимальний рівень.

Бачачи, що в ТрО є деякі проблеми в організації забезпечення, навчання військової справи тощо, вирішив стати парамедиком і пройшов відповідний курс навчання у Тернопільській області. Тим більше, що лікарем є його мама Людмила Іванівна, яку знає все місто.

Медицина йому завжди була цікавою. Тож на війні у нього виникло бажання допомагати іншим, виручати своїх побратимів. Він отримав відповідну кваліфікацію від професійних інструкторів. І справді дуже багатьом допоміг.

Якось Андрій перебував в одному із населених пунктів, де зовсім не було лікарів, то він брав свої медикаменти і ходив до людей додому. Обходи робив щоденно, допомагав старим людям, інвалідам... Уже з фронту Андрій часто телефонував своїм друзям, коханій дівчині Олександрі, із якою познайомився приблизно рік тому на патріотичних заходах. Побачивши Сашу, він сказав хлопцям: «Друзі, це — вона! Я хочу бути з нею до свого останнього дня...».

«Дні на війні — дуже різні, — розповідає Андрієва наречена. — Нам усе це важко уявити. Ми повністю не відчужено тих реалій. Коли Андрій зателефонував з-під Бахмута, я тоді вперше подумала, що я не знаю, як правильно реагувати на його розповіді. Він вва-

жав, що там, де немає бойових дій, люди мають жити повноцінно, радіти і бути щасливими. Пам'ятаєте, минулого року були дискусії — ставити новорічну ялинку чи ні? Андрій казав, що обов'язково треба ставити. Мовляв, ми воюємо, щоб у вас було життя...»

Про обставини загибелі Андрія Бабінського докладніше знає Любомир Топорівський, який тримав зв'язок із командиром підрозділу: «Це був обстріл касетними боєприпасами, які забирають багато життів, бо розлітається безліч осколків. Маленький осколок, розміром з десять копійок, влучив у голову буквально на сантиметр нижче каски. Андрій загинув миттєво.

Ворог вичікував, доки вони всі вийдуть на позиції, і почали окопуватися. Їх обстріляли на відкритій місцевості... Вранці, 9 серпня, мені наснилося, що Андрій потрапив у полон. Я підходжу до нього і кажу: давай будемо вибиратися звідси, я тебе знайшов, тікаємо. А він каже: не спіши, давай подивимося, як тут у них. Так я його й не забрав. Приходжу на роботу і дізнаюся страшну звістку...»

«Андрій не любив повчань, — розповідає рідний брат В'ячеслав, який працює в Національній поліції Києва. — Коли я йому телефонував і наголошував, щоб він надів бронезилет, каску, був обережним, він мені відповідав: «Славику, я тебе люблю. Бувай...» А коли запитував про відпустку, Андрій мені казав: «Зустрінемося у Криму...».

Над любими Андрію Бабінському Сокирянами одна із зірочок спалахує ніби для нас, тих, хто знав, поважав, любив його. Ця його зірочка вже стала у почесний стрій незламного Полку честі і гідності, захисників України, справжніх українських патріотів, націоналістів у кращому розумінні цього слова. Поруч з яскравими зірочками душ Героїв України льотчика-привида Степана Тарабалки, командира батальйону Да Вінчі (Дмитра Коцюбайла), старшого лейтенанта В'ячеслава Радіонова, який врятував весь склад літаків у Василькові, нашого комбата Миколи Головатюка, Героя України Олександра Мацієвського, якого росіяни розстріляли за слова «Слава Україні»... Тих, пам'ять про яких нетлінна, людська вдячність — безмежна...

Валентина ГАФІНЧУК, головний редактор сокирянської газети «Дністрові зорі», Чернівецька область.

Ми, всі, хто в тилу, ваші боржники! Завжди!

Український шеврон — це не тільки знак «свій-чужий» і, як кажуть самі військові, оберег. Це сучасний артефакт. По ньому писатимуть історію незламних людей, вивчатимуть феномен єдності нації, її менталітет, традиції, креативність, іронію, реакцію на внутрішній біль. Це маленькі символи наших характерів і перемог. Схема внутрішньої прошивки має бути не лише інформативною, а й викликати гордість у його власників.

Дизайнерка і вишивальниця Світлана Іванова (на знімку) з Києва могла б мати у своєму імпровізованому домашньому музеї понад тисячу зразків військових знаків made in «Рукавичка». З байрактарами, ратіборцями, нічними птахами, елементами вишивки чи херсонського

кавуна, поєднанням двох прапорів на одному шевроні — українського з польським, грузинським, британським, вірменським... І, звісно, напрямком для «руського воєнного корабля».

— Який з них найулюбленіший? — намагаюся, роздивляючись її фотоколлекцію, вгадати для себе.

— А кожен новий! Сьогодні це може бути «зробіть мені такий, як у Залужного», завтра з вишуканим українським гумором, на кшталт, «пройди, шкід дронів» або образ рідної людини...

Зазвичай пані Світлана не знає в обличчя замовника, бо сторінки соцмереж військових закриті. Але сам процес створення шеврона — ціле таїнство з креативом. Після створення ескізу погоджують з командиром. Важливо все — від відтінка нитки до індивідуальних побажань домалювати квіточку чи мультяшний персонаж.

ЗАКІНЧЕННЯ
НА 11-Й СТОР.

Воювати з озброєним населенням набагато важче, ніж зі збройними силами

В історії незалежності нашої держави є події, на які не могли вплинути і тому дуже боялися у кремлі. Їх навіть не змоделювали міжнародні фахівці та їхні комп'ютерні програми, коли пророкували, скільки протримається Україна після широкомасштабного вторгнення «другої армії світу». Поза їх увагою залишилася головна зброя, яка вшита в код українців і активізується у буремні, переломні часи. Це обстоювання своєї незалежності, гідності, це волелюбність і гостре почуття справедливості, яке переплетено з любов'ю до своєї землі, родини, України. Про особливості національного спротиву, добровольчий рух, українців, які зустріли ворога «за місцем проживання», зрвали блицкриг російської армії на Київ і продовжують виконувати свою роботу з визволення нашої країни від окупанта «Голос України» запитав у Командувача Силами територіальної оборони ЗСУ генерал-майора Ігоря ТАНЦЮРИ (на знімку).

— Чи можна порівнювати тереошників з добровольцями, які на початку російсько-української війни в 2014 році пішли захищати Україну від «асвабдителей»? Яка роль хлопців з ТрО у виборюванні незалежності держави під час блицкригу російських загарбників на Київ та зараз, у період визволення української землі від окупантів? Яка в людей була мотивація?

— У 2014 році про «асвабдителей» ще не йшлося. Звичайно, події на сході України були інспіровані Кремлем, але в форматі «іхтамнет», прикриваючи спробу розколати державу сепаратистськими гаслами власної агентури. Втім, як би там не було, й тоді, й 2022 року десятки тисяч добровольців вирушили на захист України за покликком серця, усвідомлюючи смертельну небезпеку обох стадій неоголошеної війни. І в обох випадках вони зголосилися здебільшого саме в підрозділи територіальної оборони.

Нагадаю, що славетні батальйони «Айдар», «Дніпро» та інші були сформовані саме як батальйони тероборони, адже ця система існувала ще з початку двохтисячних років, нехай формально. Власне, доброволець — це вмотивована людина зі сталими поглядами, патріот своєї держави, отже, не дивно, що умовні портрети добровольців-теробор-

онців майже однакові й у 2014-му, й у 2022 році. Втім, були і деякі відмінності: якщо, скажімо, кияни-добровольці в 2014 році йшли на захист територіальної цілісності держави, то ті самі кияни після початку повномасштабного нападу опинилися фактично на вістрі атаки їхніх власних домівок. Звісно, це ще більше додало люти та ненависті до ворога.

Після гучного провалу «блицкригу» росіян Сили ТрО ЗСУ отримали можливість бити ворога далі, поза зонами територіальної відповідальності бригад, і сьогодні підрозділи територіальної оборони дають відсіч окупантам з московії скрізь, де є можливість. І знов-таки це роблять добровольці.

— Закон України «Про основи національного спротиву», що став підґрунтям для створення територіальної оборони, парламент ухвалив напередодні широкомасштабного вторгнення рф. Як формувалися загони ТрО на початку великої війни?

— У лютому 2022 року Сили територіальної оборони склалися з 28 кадрованих бригад, по одній на кожну область і додаткові бригади у великих містах — Києві, Дніпрі, Львові, Одесі та Харкові. Вони підпорядковувалися обласним військовим комісаріатам та здебільшого були укомплектовані лише командним складом.

Загалом Сили ТрО розгортаються у декілька етапів. Перший — коли штат мирного часу становить 10 тисяч осіб, як це і було на початку лютого 2022 року. Другий — етап особливого періоду, коли штат має 130 тисяч осіб.

Зібрати до лав ТрО таку кількість особового складу потребувало б чимало часу, але загроза територіальній цілісності країни згуртувала українців. Тільки за перші дні війни до ТрО прийшло 90 тисяч осіб! Коли в батальйонах вже формувалися 19-ті й 20-ті роти, то добровольців почали записувати в резерв і повертати додому.

Для підсилення спротиву російській навалі було створено додатково три бригади, зокрема, другу бригаду міста Києва. Саме тоді, коли регулярні війська тримали лінію фронту, бійці ТрО обороняли міста — охороняли стратегічні об'єкти, формували блокпости, виявляли ДРГ. А деякі наші підрозділи допомагали регулярним частинам ЗСУ вести бойові дії проти окупантів.

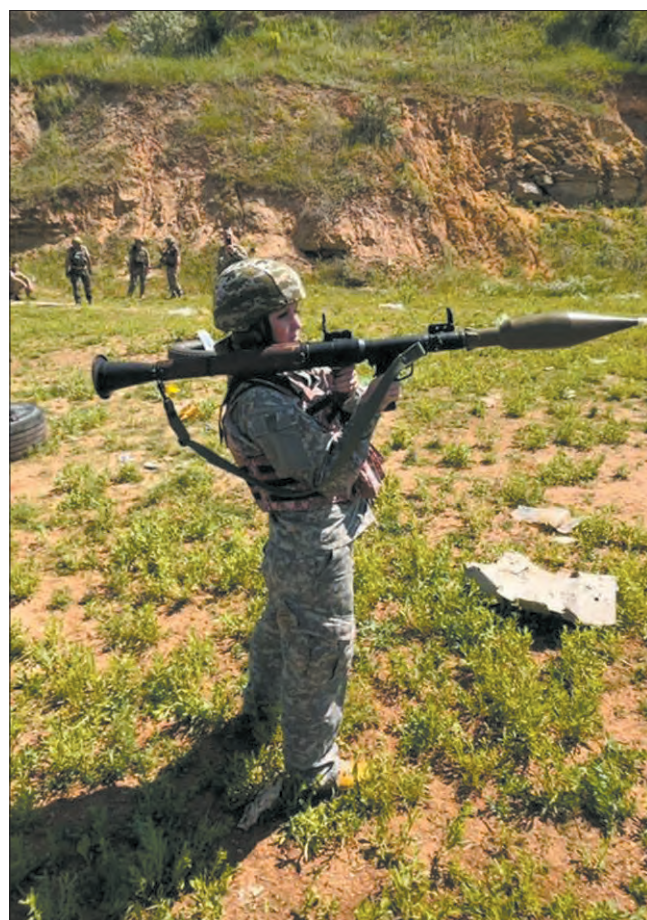
Саме завдяки спільним зусиллям нам вдалося стримати рашистську навалу в лютому та березні 2022 року і завадити планам захопити нашу столицю — Київ, а в подальшому й стратегічні міста — Харків, Суми, Чернігів. Зараз підрозділи Сил територіальної оборони ЗСУ боронять українські землі на сході, півночі та півдні.

— Які завдання, де і в якому статусі виконують загони тероборони?

Сили територіальної оборони — окремий рід сил ЗСУ. Проте ТрО має свою специфіку, визначену Законом України «Про основи національного спротиву». Нині бойові підрозділи ТрО згідно з цим законом виконують такі завдання: оборона міст та інших населених пунктів, захист громадянського населення під час збройної агресії; захист населення та довкілля у разі надзвичайних ситуацій; участь у підготовці громадян України до національного спротиву; охорона та оборона стратегічних об'єктів, об'єктів інфраструктури та комунікацій, органів державної та місцевої влади; участь у боротьбі з диверсійно-розвідувальними си-

лами та незаконними збройними формуваннями; участь у забезпеченні громадської безпеки і порядку в містах та інших населених пунктах.

Безпосередньо в бойових діях Сили тероборони, як правило, застосовуються як «легка піхота», підпорядкована бригадам Сухопутних військ ЗСУ, маючи легке озброєння та міномети. Зараз до складу Сил ТрО ЗСУ входять механізовані підрозділи, ае-

Ліля (псевдо «Лисеня») виконує обов'язки командира гранатометного відділення 124-ї окремої бригади Територіальної оборони ЗСУ.

Фото зі сторінки у Фейсбучі Сил ТрО.

ророзвідка, мінометні розрахунки, на високому рівні проводиться підготовка саперів.

Кожна бригада, кожен батальйон ТрО ЗСУ мають свої успіхи та перемоги. Буває, що ці перемоги спільні. Адже підрозділи ТрО діють разом із підрозділами ЗСУ. На жаль, є випадки, коли до ТрО ставляться як до «молодшого брата», тому іноді наші хлопці й дівчата не потрапляють в офіційні звіти з фронтів. Але це не означає, що ТрО воює менш інтенсивно чи сміливо.

ДОВІДКОВО

Упродовж першого місяця повномасштабного російського вторгнення в Україну до лав Сил територіальної оборони ЗСУ приєдналося понад 110 тисяч українців. Зі зброєю в руках вони захищали Київ та північ України від російських окупантів, а зараз підрозділи ТрО воюють за південь та схід України.

У серпні 2022 року дев'ять бригад Сил територіальної оборони ЗСУ отримали Бойові прапори за військові здобутки.

До складу підрозділів Сил ТрО ЗСУ входять не лише піхотні, а й механізовані угруповання, підрозділи аеророзвідки, мінометні розрахунки, на високому рівні проводиться підготовка саперів.

Навчальні центри Сил тероборони проводять вишколи майже всіх ланок командирського складу, підготовку капеланів та їхніх помічників.

— Чи проходила подібний шлях у формуванні ТрО ще якась країна? Досвід України в цьому процесі є унікальним?

— Структури територіальної оборони існують у Великій Британії, Ізраїлі, Фінляндії, Естонії, Литві, Польщі, Швейцарії тощо. Як і українські Сили територіальної оборони, вони, як правило, є складовими збройних сил своїх держав, подібні за організацією та виконують зде-

невелику професійну армію, і в разі нападу ворога на захист країни стає організоване населення — адже воювати з озброєним населенням набагато важче, ніж зі збройними силами. Якась умовна маленька європейська держава може мати професійну армію в декілька десятків тисяч, але лише за необхідності кількість захисників зростає до сотень тисяч чи навіть більше.

У нашій ситуації Сили тероборони згідно з першою редакцією Закону «Про основи національного спротиву» в разі нападу мали стримувати ворога до підходу основних сил ЗСУ. Але дуже швидко виявилось, що підрозділи Сил ТрО ЗСУ здатні на більше, на повноцінну участь у боях за визволення України по всій території. Сили ТрО зробили вагомий внесок в оборону країни і продовжують його нарощувати. Здавалося б, ще зовсім недавно «тереошник» асоціювався з дядьком на блокпосту. Сьогодні воїн Сил ТрО і захищає небо країни, і штурмує ворожі кубла, і трощить зайд дронами...

— Що особисто для вас означає незалежність нашої держави? Які цінності та сенси вкладаєте ви в це поняття?

Незалежність — це насамперед здобуття свободи в собі, усвідомлення себе як частини держави. За роки, що минули з дня здобуття незалежності України, вже виросло покоління, яке усвідомлює себе не населенням колишньої радянської республіки, а нацією, найвищою цінністю якої є свобода, і яка заслуговує на власну державу. Саме ця нація сказала «досить!» колишній владі під час Революції Гідності. І коли кремлівські орди вже вкотре спробували знов втягнути нас в московське ярмо, саме це покоління разом з усім українським народом стало в перші ряди захисту держави. Власне, незалежність — це найвища цінність нації. Саме за це сьогодні, не шкодуючи власного життя, українці мужньо протистоять російській навалі.

Ольга ВІТЕР.

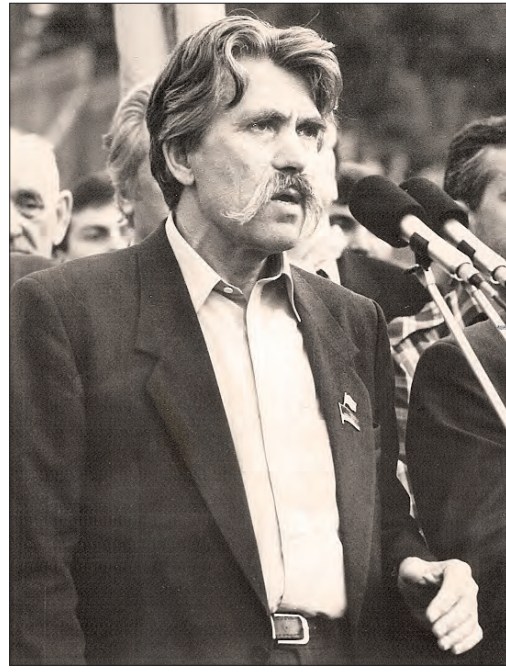
Левко Лук'яненко: смертний вирок

ОБЕРЕГИ

Ми, всі, хто в тилу,
ваші боржники! Завжди!

ПРОДОВЖЕННЯ.
ПОЧАТОК НА 9-Й СТОР.

А між липучкою і тканиною ще минулого року просили зашити папірець зі словами молитви чи любові. «Хтось нам довірє і просить: напишіть, що хочете, прочитаємо після Перемоги. Хтось пише сам. Приміром, дружина нагадувала чоловіку, де вони познайомилися або де вона хоче

і тим самим збутися головного соціального зла — влади капіталу». Та ще й покликався на «Велику Жовтневу соціалістичну революцію», що «мала велике значення для піднесення свідомості пролетаріату в усьому світі...» Подібної квазімарксистської лабуды було чимало в проекті програми Української Робітничо-Селянської спілки, яка була вилучена в арештованих і через тридцять років цілою і неушкодженою з рук заступника голови Служби національної безпеки України повернута керівнику групи Левку Лук'янку.

Саме тактика Лук'яненка передбачала маскування справжніх цілей комуністичною риторикою, хоча те маскуваннє і не було повним. Скажімо, навіть у першому абзаці згаданого документа чітко говориться, що «Союз РСР, як і колишня російська імперія, не може дати українському народові щастя». А сам Левко Лук'яненко далеко згодом чесно зізнався, що також мав певні ілюзії щодо радянської системи, але в тюрмі КДБ «в результаті завзятих суперечок з представниками ЦК КПУ та високими кадебістськими чинами я врешті-решт повірив начальнику Львівського УКДБ полковнику Шевченку, що радянська влада — це не той образ, що складається на основі законів та інших паперів, а те, що є на вулицях та полях, це не те, що каже влада, а те, що вона робить. Теоретичний туман, що його п'ять років софизмами і брежнєвою навюють студентам (та ще й неабиякого, а московського університету — В.Ч.), розвіявся, і я поглянув на дійсність очима звичайного недипломованого дядька, для якого в житті є не будівництво комунізму, а просто напівдармова підневільна праця, і не союз братніх радянських республік, а просто чужа російська ворожа влада».

Після винесення жорстокого присуду щодо Групи Лук'яненка справу розглядав у касаційному порядку Верховний Суд УРСР, який Лук'янку таки замінив смертну кару 15 роками в'язниці, хоча термін «зрада Батьківщини» лишився.

...У камері смертників Левко Лук'яненко вирішував для себе дві проблеми — проблему туалету і проблему... Бога. Від низького до високого. І обидві надзвичайно важливі.

В'язня завели у туалет, і наглядач дав маленький клаптик паперу — всього лиш розміром сантиметрів приблизно 10 на 14. Зрозуміло, що цього замало. Тим паче, коли кишки вередують від тюремної їжі. Попросив ще, відповідь: «Не положено!». Навіть не чистого листка не дають, а й шматка газети — раптом там в'язень вичитає щось шкідливе. Справляння природної потреби в'язня контролюють троє наглядачів [...] І якщо до такого споглядання сільський хлопець ще міг не те щоб придивитись, але махнути рукою — мовляв, дивись, хай вам повизають! — то отой куций листочок паперу був наразі вершиною знущання. Левко зрозумів: так працює система [...]

І став розв'язувати другу проблему свою — проблему Бога. Саме в камері, в періоді між сном, їжею і туалетом чи скреготінням зубів від його відсутності, він і став вибудовувати логіку доказу існування Бога.

[...] Левко буде ланцюжок логіки; не можна прочитати ненаписаного, не можна передбачити того, що не існує в довершеному стані. Можна передбачити лише те, що кимось уже сплановане і зроблене. Логіка підводить до існування Творця, якого люди й називають Богом. Як не можна довести хибність аксіом «не можна прочитати ненаписане, не буде стояти незбудований собор», так не можна довести помилковість факту існування Бога. Через тридцять років Левко Лук'яненко скаже: я жодного разу не зустрів того, хто би переконав мене у відсутності Бога. Перша дружина Левка Григоровича Надія Никонівна потім якось казатиме мені сердито про свого на тоді вже колишнього чоловіка: «У нього своя віра в Бога!» (певно, мала на увазі його сумніви щодо воскресіння та непорочного зачаття). Але ніхто не заперечить самої наявності віри в нього.

...Під час війни Наталка Лук'яненкова вирішила вгадати долю сина Левка старовинним способом — гадаючи на Псалтірі. Відкрила навмання і прочитала присуд: якщо не помреш у 33—34 роки, то житимеш до 73. Щодо 73 гадання таки помилилося, адже прижив Левко Григорович довшє, а ось рубжнна дата «якщо не помреш» виявилася правдивою: саме в цей час його судили. Чому така розпливчатість? Та ж тому, що фактично народився і формально записаний був у різні роки, от і вийшло 33—34 роки...
Фото з відкритих джерел.

всі 72 доби його перебування там. Кожен рух за дверима мимоволі провокував думку: «Прийшли вести на розстріл?»... Проте ж — чи стрілятимуть у потилицю чи в груди — передумав ще під час оголошення вироку, не забувши зауважити злих поглядів кількох російських окупантів, що були задіяні в процесі.

Камера смертників — невелика, розрахована на одного. Ліжко не просто зварене зі сталевих труб, але й кути його так заокруглені, щоб в'язень не повередився спеціально, до виконання вироку ім'ям Української Радянської Соціалістичної Республіки. Ясна річ, що й ліжко, і тумбочка, і стілець були прикуті до підлоги. А на вікні грати зі сталевих штирів, кожен товщиною до 50 міліметрів. Там можна було зійти з ума чи, принаймні, посивіти, чекаючи більш ніж два місяці страти. Від адвоката Лук'яненка кагебісти не дочекались ні того, ні іншого.

Засуджений до розстрілу підійшов до вічка, бо те немігаюче око було таким противним, як гострий цвях у голій підшківці, і з-за дверей почувся: «Вечеряти будете?» Відмовився і, махнувши рукою на недремне око, роздягнувся та бухнувся спати — засудженому до розстрілу така вільність дозволялася. [...] Левко засну міцним сном. На цілих 12 годин! Казав, що так міцно не спав навіть після святкової парубоцької пиїтики, після важкої сільської фізичної роботи... Звідки в нього отака жорстка регульованість організму?

Йому приснився сон. І це був сон з тих, які не забуваються до смерті. Сон на три серії. Перша і друга — в Глинянах: наче втрапив у якусь церкву з антресолями, а на ній — старовинна зброя і озброєні люди, що чатують на нього. Він йде, карбуючи крок по кахляних плитках і не має права пришвидшити крок, здригнувшись, бо вб'ють. Йде напружено, контролюючи кожен порух під ворожими прицілами. І вже в самій проїмї дверей робить різкий рух — пронесло, витримав! У другому сні проходить мимо дружини, що сидить зажурено в осінньому пальто, склавши руки і сумно сумно дивиться на нього. Не встає назустріч, не озивається, і він проходить мимо. І нарешті в третьому сні він у Києві. На Радянській площі, де його, солдата, дресировав Солдатенко перед парадом 9 травня 1945 року. З неї він іде до Дніпра через якісь чагарники, заходить на баржу, що мало не сягає бортами води. Левко лягає на баржу, опускає руку у воду, як це любив у дитинстві, а вода така холоднюща, що висмикує руку. Баржа пливе кудись мимо целгяного виступня, і навколо так холодно, як буває на Сіверщині на самому початку весни. Прокинувся. Згадалася сумна-пресумна дружина в осінньому пальто, і відчув вину перед нею...

...Вони називали себе Українською Робітничо-Селянською спілкою — при традиційній схильності комуністів до абревіатур, і вони писали скорочено — УРСС. Майже УРСР... Група у складі Лук'яненка, Кандиби, Віруна, Любовича, Кіпіша, Боровницького, Луцьківа мала стати партією, та пильне око спецслужб вирахувало їх загода до того, і запобігло такій антирадянській зухвалості.

Абревіатура невідповідно корелювалася з абревіатурою формальної республіки — проект програми УРСС посилався на «пролетарські революції», які «допомогли народові знищити експлуататорські класи

його зустріти після завершення війни... Але ця романтизація вже минула», — каже пані Світлана. А ось чого ви ніколи не зустрінете на патчах, то це літеру «Ы» і жодного позивного мовою країни-окупанта.
«Буває, замовники з'являються через кілька місяців. Бо були в Писках, у лісах або просто, «вибачте, забули». Іноді прошу: тільки напишіть, що з вами все добре! Бувають замовлення від посольства... Утім, не завжди дозволяють показувати шеврони і позивні. Але я знаю, що вони потрапляють у правильні руки», — ділиться волонтерка.
Крім шевронів, за дев'ять років війни невтомна найстриня вишила багато бойових прапорів. Один із них має легендарний генерал Марченко. Інший — продали на аукціоні і купили дрон.
— Якось бородатий чоловік-парамедик прибіг у нашу суверенну крамничку і обережно запитав: «Світлано, зможете? Знамено згоріло разом з БТР. Але всі живі! Він був оберегом...»
Військовий почувався незручно... Йому не зручно! Уявляєте? «Ми ваші боржники! Всі, хто в тилу, завжди!» — заперечую йому.

Ніколи не думала, що відшиття може бути крепатура... Хоча займаюся виготовленням та пошиттям сувенірів понад 20 років. Я нині не керівник, я нині — робочі руки. Це фізично складніше, ніж те, чим я займалася в мирний час. Зате на дотик відчуваю Перемогу», — навіть не сумнівається пані Світлана і сподівається, що вже скоро минуть тривоги.
І врешті настане той час, коли мільйони іноземців прилетять до українських міст і куплять на згадку сувенірну емоцію, в якій є трішечки України. Аби знову повернутися до країни, що творить дива.

Наталя ЯРЕМЕНКО,
Світлана ЧОРНА.

Кам'яні орнаменти Півдня

Нова Каховка — наймодніше в Херсонській області місто, яке з'явилося у 1952-му році під час будівництва Каховської ГЕС.

Неповторності південному місту додавали унікальні орнаменти на будинках, які з'явилися у 50-ті роки минулого століття, а за часів української Незалежності отримали назву «Кам'яні вишиванки». Автором їх є художник-монументаліст, архітектор, неординарна творча людина родом із Миколаївщини — Григорій Довженко.

Навіть в той радянський час він носив вишиту сорочку та вірив у нову Україну. Адже вишиванка — це символ краси та національної ідентичності українського народу. У ній генетичний код нашого минулого, теперішнього та майбутнього. Вишиванка — це Україна, це — Південь, це — місто Нова Каховка, це Дніпро, це рідний дім.

Монументальні шедеври

Сьогодні рідний дім зайняв підступний ворог. Квітуче сучасне місто до війни активно розвивалося в економічному, культурному, туристичному напрямках. 28 лютого 2022 року Нова Каховка мала б святкувати своє 70-річчя. Проте 24 лютого, за декілька годин від початку повномасштабного вторгнення росії місто потрапило під тотальну окупацію, що триває дотепер. 6 червня 2023-го підірвав Каховську ГЕС спричинив наймасштабнішу катастрофу останніх десятиліть. Увага світу прикута до подій на Херсонщині.

...На форумі «Таврійські горизонти», який проходив у Новій Каховці у 2016 році, для гостей організували екскурсію «Кам'яні вишиванки — шедеври півдня України». Тоді вперше побачила на власні очі ті унікальні кам'яні витвори мистецтва на будинках. Вони насправді неймовірні! Не-

У мирні часи Тетяна Євсєєва проводила екскурсії вулицями Нової Каховки.

показні будиночки стали будиночками з вишиванками, з українським наповненням.

Про них розповіла під час екскурсії краєзнавець, архітектор, засновниця Новокаховського товариства охорони культурної спадщини Тетяна Євсєєва. Вона провела гостей вулицями міста, що забудовані в 50-ті роки минулого століття, та звернула увагу на те, що стандартні будиночки прикрашає зовсім нестандартне оздоблення. «Майже одразу після початку будівництва до Нової Каховки запросили художників з Академії архітектури Григорія Довженка та Олександра Мизіна, згодом була створена спеціальна бригада художників-ліпників, котрі запропонували комплексне візуальне вирішення міста. Досі на кожному двоповерховому будинку кварталів старої частини міста збереглися орнаментальні панно, які роблять ці будівлі унікальними», — розповідала Тетяна Євсєєва.

Неповторні вишиванки несуть у собі українські мотиви, тут зображені рослини і тварини, вазони, «дерева життя», гео-

метричні орнаменти, символи південного краю. Звісно, Григорій Довженко не міг не використовувати в той час й символи радянської епохи. Митцю просто не дали б можливість творити. А незначні елементи «совка» аж ніяк не переважали, їх небагато і вони не виділялися в загальних композиціях.

Активісти-краєзнавці берегли унікальність свого міста. Змушені вийхати з Нової Каховки з початком повномасштабного вторгнення, зараз вони популяризують кам'яні вишиванки Україною та Європою.

Два Довженки, два шляхи

Так переплелася доля, що саме в Новій Каховці зустрілися народжений на Чернігівщині Олександр Довженко та виходець з Миколаївщини Григорій Довженко. У 1958 році вийшла кінострічка Олександра Довженка «Пома про море» про будівництво Каховської ГЕС і міста Нової Каховки. А свій сценарій до майбутнього фільму він писав саме в Новій Каховці, та був вражений сірістю та похмурістю тамтешніх забудов.

«Місто вийшло сірим і негарним. Українські архітектори і академіки проспали нове місто, чорт би їх забрав; але я й таке його вже люблю», — описує Олександр Довженко образ міста в жовтні 1952 року. Саме за його письмовим проханням Академія архітектури відправила в новостворений населений пункт групу художників та архітекторів, які охоче взялися за оздоблення фасадів. Майстри працювали до 1955 року. За цей час вдалося прикрасити кожну будівлю міста: від житлових будинків до шкіл та адміністративних будівель, — загалом приблизно 180 споруд. За ескізами Григорія Довженка були створені унікальні орнаменти, які не повторюються, а також 80 автентичних різьблених панно, що прикрасили стіни всіх будинків та змінили обличчя міста.

Митець малював ескіз-шаблон натурального розміру, вночі майстри затягували перший шар тиньку на будівлі. А зранку переносили малюнок із шаблону і вирізували спеціальними інструментами. У Григорія Довженка був свій

оригінальний рецепт яєчного тиньку (розчину). Це давало можливість робити різьблення у спекотних умовах Півдня України, бо розчин не твердів так швидко, як звичайний.

Митець народився 22 квітня 1899 року в Баштанці Миколаївської області. З дитинства захоплювався малюванням. Навчався у Художньому інституті в Одесі. Навчаючись на початку 1920-х років, Григорій часто їздив до Києва, познайомився з творчою практикою монументальної майстерні професора Михайла Бойчука. У ті часи знайомство з Бойчуком та групою його учнів мало значний вплив на молодого художника. Він утілював ідеї «бойчукізму» в розписі Селянського санаторію на Хаджибейському лимані. Як згадував Довженко пізніше, селяни, вперше зайшовши до нового санаторію, казали: «Гарно, мов у церкві!».

1937 року професора Бойчука, фундатора Української академії мистецтв розстріляли. Цілеспрямоване знищення бойчукістів та практично всіх тво-

справжнього українського митця. Для кожного художника важливим є самовираження у власних творах, можливість показати їх людям на виставках та у музеях. Загалом залишити своє висловлювання для майбутніх поколінь. Чи мав Довженко таку можливість за життя? Зараз розумію, що повною мірою — ні. Чи сприйняв він усі зміни, що відбулися у радянські часи — гадаю, що ні. Чи зміг він залишитися справжнім Художником зі своїми творчими принципами, не зрадивши високих ідеалів мистецтва? Впевнена — так», — ділиться своїми думками пані Клавдія.

Хранителі пам'яті

Спадщина Григорія Довженка отримала нове життя в Новій Каховці після 2010-го року завдяки роботі місцевих активістів. Волонтери відреставрували орнаменти, подбали про їх збереження та змогли зупинити руйнування.

Цінують та пам'ятають свого видатного земляка і в Баштанці. У місцевому краєзнавчому музеї зберігається чимало цікавих експонатів, серед яких художні твори та архів художника-монументаліста. Є і його щоденники, в од-

ГО «НКТОКС», котрі з перших днів війни встали в лави захисників України на військовому та гуманітарному фронтах.

Проект мандрівної виставки «Окупована спадщина» був реалізований Львівським КП «Бюро спадщини» та Управлінням охорони історичного середовища Львівської міської ради спільно з «Новокаховським товариством охорони культурної спадщини». Виставку побачили у Львові, Дрогобичі (місто-побратим Нової Каховки), Івано-Франківську, Чернівцях, Загребі, Варшаві, Олешнічці, Вроцлаві, експонували на Днях європейської спадщини, під час Парламентського саміту «Кримська платформа» та під час архітектурної бієнале у Венеції. Далі виставка мандруватиме у Київ, Прагу та інші міста України та Європи.

В інтерв'ю сайту <https://zaxid.net> Тетяна Євсєєва розповіла: «Мета цих виставок — показати, що це спадщина окупована. Не радянська, а українська культура на Півдні, яку треба зберегти і врятувати. А головна ідея мандрівної виставки в тому, що місто йде за містянами. Ми хочемо привезти

Один з останніх довосних відновлених об'єктів.

ноту з яких митець писав: «Часто згадую Баштанку і сумую, так хочеться для неї щось створити».

А нещодавно у приміщенні Баштанського краєзнавчого музею відбулася презентація мандрівної виставки «Окупована спадщина: кам'яні вишиванки Нової Каховки». Виставку представили авторки та кураторки проекту, засновниці ГО «Новокаховське товариство охорони культурної спадщини» Тетяна Євсєєва та її донька Єлизавета.

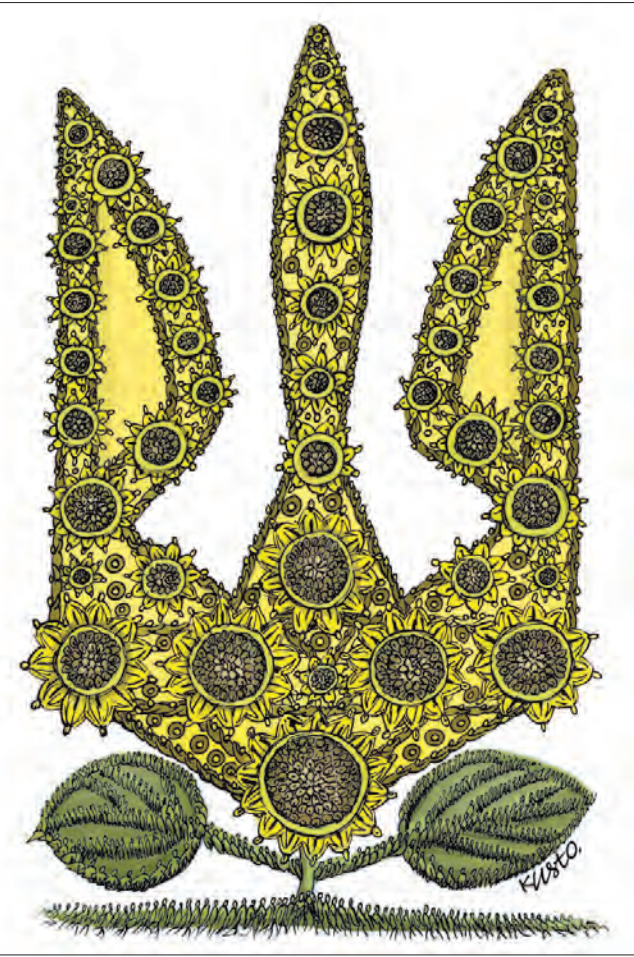
Метою цієї виставки є привернення уваги до культурної спадщини Півдня України і мистецького спадку Нової Каховки, що страждає від обстрілів та затоплення внаслідок підірвання Каховської ГЕС. Виставка присвячується українським художникам та архітекторам, що 70 років тому у складний повоєнний час натхненно створювали місто для щасливого і мирного життя. Водночас виставка привертає увагу до волонтерів громадського руху

Нову Каховку в ті регіони, де живуть наші переселенці. Щоб вони відчували, об'єднувались, підтримували один одного».

Єлизавета додає: «Ми відчуваємо затребуваність таких акцій з усіх боків. Мешканцям нашого міста так простіше розповісти, звідки вони, що Нова Каховка не є якоюсь білою плямою, а наше місто — українське. А країнам Європи хочемо показати, що це частина європейського мистецтва. Це шедеври, яких більше ніде у світі немає».

На жаль, достеменно невідомо, в якому нині стані перебувають шедеври української монументалістики в тимчасово окупованій Новій Каховці. Утім, жевріє надія, що вишиванки, які є символами українського мистецтва, все-таки переживуть окупацію та стануть символами нездоланності і переможеності над ворогом. Символами нашої Незалежності.

Олена ІВАШКО.
Фото з відкритих джерел.

Воїн без зброї

Параволан, Федорович, Ромчик... Так називають Романа Холодова, волонтера, керівника соціальної місії ПЦУ, яку постійно підтримує Блаженніший митрополит Епіфаній. Роман і його команда, яких називають «святі отці», проїхали сотні тисяч кілометрів доріг для евакуації із зони бойових дій!

Ми познайомилися з ним ще задовго

До 24 лютого

Тоді Роман розповідав про свою місію і як на базі Православної церкви України створив кілька соціальних проєктів, один з яких — безплатне перевезення на реанімобілях невиліковно хворих. «Християнин — це воїн. А воїн має завжди прийти на допомогу», — пояснював Роман свій вибір, який підтримали його мама і сестра.

Розповідав про нічні патрулі, коли з волонтерами рятував знедолених від холоду. Про онкохворих діточок, яких носив на руках до машини і возив за тисячі кілометрів, аби вони вдома під ялинками розгортали подарунки. Про дівчину, яка вже нічого не бачила і не розуміла, але її очі випромінювали жагу до життя. Як розмовляв із тими, кого називають «овочами»: «Але вони не є такими. Так може казати той, хто ніколи не тримав дітей на руках і не дивився їм в очі. Бо є таке поняття, як душа». Про мам, які борються за свою кровинку до останнього подиху і показують приклад любові. Про те, як перевозили померлих янголят... і про потрібну легалізацію закону про медичний канабіс для паліативної допомоги.

Під обстрілами без вагань

Після 24 лютого його місія розширилася не лише географічно. З початку широкомасштабного вторгнення його команда (5 осіб евакуації і 5 медиків!) перевезли 12000 поранених військових, 700 цивільних та 268 важкохворих дітей із зони бойових дій. Тільки за липень було майже 160 виїздів, більшість з яких вночі! А ще запускають новий надскладний проєкт — евакуація передчасно народжених дітей із зони бойових дій.

Історія Гордія рік тому розійшлася по всьому світу. Хлопчик народився в Чернігові за два дні до початку повномасштабного вторгнення. Дитина важила 1 кілограм 200 грамів та була киснезалежною. Його братик не вижив.

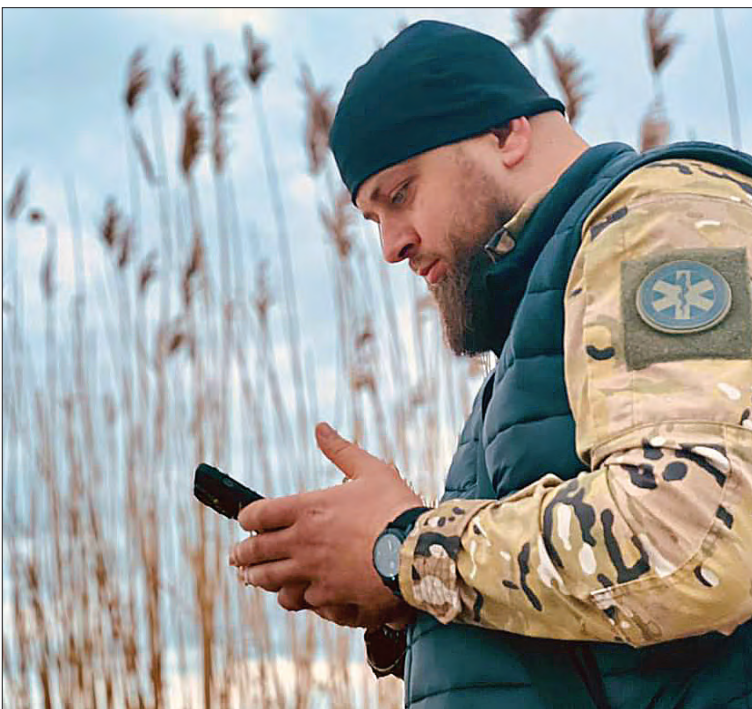
Родина жила в підвалі медзакладу. Без води, опалення, світла та зв'язку... Коли кисню залишилося на 48 годин, сім'я малюка наважилася на останній шанс — небезпечну евакуацію. Роман Холодов та відчайдушні медики і волонтери без вагань погодилися вивезти родину під обстрілами. Разом із Гордійчиком евакуювали ще одну дитину вагою 2 кілограми 300 грамів. З оточеного Чернігова виїжджали вночі, полями та з вимкненими фарами, щоб не потрапити під ворожий обстріл. Небо палало від запалів гравід. Той шлях, який віднайшов Роман, став дорогою життя для багатьох врятованих з Чернігівщини.

«Війна страшна річ, я навіть не намагаюся її романтизува-

Офіцер капеланської служби ТРО ЗСУ, молодший лейтенант, капелан Олекса СОКІЛ (на знімку праворуч):

«Холодов — Воїн без зброї. Той, хто зі своєю командою перевіз більш як десяток тисяч поранених бійців. Вони живуть без піару, день і ніч уже скоро два роки тягнуть та возять поранених бійців. Чи гідні вони державних нагород? Так, гідні. Всіх! І буде мало. Саме таким мають вклонятися до землі українці. У мене є селфі з ними, бо мав честь бути в одному з їх екіпажів».

ти, вона міняє зовнішність, характер, одних загартовує, інших ламає, іде велика переоцінка цінностей. І так, з війни таким, як був, не повернеться ніхто, вона змінює до невпізнанності всіх», — упевнений волонтер.

Минулого року у травні разом з побратимом Іваном Мичком Холодов забрав, склав у пакет, в труну тіло розстріляної у Великому Салтові дитини, яке доправили в Бахмут! Родину 13-річної Софійки, яка на цивільному авто втікала від війни, рашисти розстріляли з танка! «...Від тіла майже нічого не лишилось, Софійки нема... Усе транспортування з нами були кореспонденти Washington Post, і я ро-

сім'я, кохання, чиясь дитина, чийсь тато чи мама... Люди стали рахувати поранених та загиблих сотнями, тисячами, але в кожного є ім'я. Ми їх також рахуємо тисячами на наших «швидких», бо тільки з початку року їх на наших бортах побувало понад три тисячі, понад три тисячі життів. Але коли є змога, ми розмовляємо з ними, обов'язково говоримо і, повірте, кожна історія по-своєму болюча. Не діліть фронт на Бахмут і Соледар, Авдіївку, Мар'їнку чи Спирне. Нині кожна ділянка важлива, кожне життя цінне, кожен подих і мить — це скарб!

В евакуації для поранених він став свідком розмови побратимів з одного міста:

— Слухай, ми ж, певно, попадемо додому натрохи?

— Певно ж...

— Підемо в гості до своїх? Серьозу відвідаємо, Борисовича, наших пацієнтів...

— Так, одразу підемо. Зі мною навіть прапор наш залишається, бойовий, залишимо хлопцям

на могили, це ж їх заслуга. Там і трохи наших підписалося, посидимо, ніби разом...

«Мені завжди піджимає комок у горлі після таких історій, але і мотивує іти далі», — ділиться Холодов.

Ті, хто на війні, розуміють одне одне без слів. Бо занадто висока ціна кожного сходу сонця на українській землі. Якось Роман побачив біля переходу чоловіка з букетом червоних гвоздик, перев'язаних чорною стрічкою... Він прямував на похорон побратима в Михайлівський Золотоверхий монастир. Коли вони зустрілися поглядами, Романа накрило...

...«200», «300», просто важкохворі... Ці історії Роману запам'ятовуються на все життя...

Після війни...

Після нашої Перемоги

Роман мріє пересісти зі «швидкої» на мотоцикл, витиснути на ручному друкарському станку листівки:

«Усі втомилася, не можна завжди бути сильними, часом ми виснажуємося і хочеться ніти, тяжко! Проте всі знають, заради чого ми це робимо. Боротимемося до Великої Перемоги! Тут немає інших варіантів».

Підготувала
Наталія ЯРЕМЕНКО.

Фото надано
Романом Холодовим.

зумів: про це треба говорити, ці звірства потрібно показувати всьому світові, але говорити про це було невимовно складно, проте вони почули і весь той біль описали словами, словами, які беруть за живе, щоб світ знав! Я вдячний їм, і завдяки фотокору Wojciech Grzedzinski ще багато людей це побачать», — згадує Роман.

Кожні подих і мить — це скарб!

За останні півтора року в Параволанів удосконалився транспорт для далекого евакуації — «Дракончики», «Літачки», «Танчики»... На борт стали брати 12 лежачих і 12 сидячих поранених бійців! Утім, і цих автовок, як і волонтерів, медиків для евакуації недостатньо. Машини перетворюються на металобрухт, їхні шини стираються на мотлох, лобові посічені осколками і поклеєні скотчем...

У своїх проханнях долучатися до команди Параволанів Роман гарантує «повний пансіонат»: «Якщо у вас проблеми зі сном, апетитом або настроєм — вам до нас! Тут проходить усе, все налагодиться, обіцяю!». Але треба мати залізни нерви. Бути готовим до самопожертви. Та й не тільки.

—...Військові — це не цифри, не статистика, то — життя. Кожна людина — цілий світ,

**А якщо ви задонатите 400 гривень, це буде один евакуюваний наш з вами поранений. Захисник!
Картка Монобанку на ім'я Холодова: 5375 4114 0615 0644.
Банка — за посиланням:
<https://send.monobank.ua/jar/282EidFUcP>**

НАША СПАДЩИНА

У Сарнах виставка балашівської майстрині

У Сарненському історико-етнографічному музеї відкрилась виставка ткачих робіт Галини Логощук (**на знімку**) — майстрині художнього ткацтва із села Балашівка Березнівської міської громади Рівненського району в рамках обласної мистецької акції «Хакатон ремесел: ткацтво».

— Галина Логощук — наша землячка, наша гордість, — розповідає балашівський староста Леонід Прокопчук. — Жінка має золоті руки, тож у вільний від роботи (а працює вона у нашому місцевому дитсадку «Колосок») і домашніх клопотів час займається ткацтвом. Ремесло ручного ткацтва перейняла від своєї мами. Нині майстриня працює над вивченням багатотисячолітніх традицій ручного ткацтва, орнаментики та технік виконання.

— У 2021 році до 30-річчя Незалежності України у рамках акції «Ткана доріжка Незалежності» Галина Володимирівна виготовила 30-метрову ткану доріжку, яка символізувала чотири новостворені райони Рівненщини. у 2014

році майстриня стала стипендіатом голови обласної державної адміністрації та голови обласної ради, — продовжує розповідати про землячку балашівської старости Леонід Прокопчук, який каже, що в їх селі Балашівка та Березнівській громаді майстриню дуже поважають.

— У доробку Галини Володимирівни — лляні ткани рушники, рядна, покривала, подушки та доріжки, які зберігаються в колекціях як України, так і за кордоном. Чимало своїх робіт вона привезла і в Сарни, — розповідає директор Сарненського історико-етнографічного музею Вікторія Дашко. — І це не її перша виставка.

Під час відкриття експозиції Галина Логощук провела майстер-клас із ткацтва для відвідувачів.

Олександра ЮРКОВА.

Рівненська область.

Фото Василя СОСЮКА.

Про тих, хто наближав волю

У День Незалежності, 24 серпня, в Національному музеї історії України відкриється виставка, присвячена виданим дисидентам і шістдесятникам, які наближали здобуття Незалежності.

Експозиція «Боротьба за незалежність. Творці. Епізоди» представляє 11 історій українців, які боролися за збереження нашої культури та ідентичності, обстоювали право на власну думку, жертвуючи свободою, здоров'ям, а інколи й життям. Водночас виставка присвячена 11 подіям та явищам з історії боротьби за незалежність в останні десятиліття радянської окупації. Кожному з Героїв відповідає один такий історичний епізод, до якого той був так чи так причетний. Ідеться про Василя Стуса, В'ячеслава Чорновола, Левка Лук'яненка, Василя Романюка, Валерія Марченка, Галину Севрук, Олеся Шевченка, Опанаса Заливаха, Анатолія Лупиносу, Ірину Сенік та Михайла Гориня.

Як розповіли музейники, буде продемонстровано унікальні речі, що безпосередньо належали Героям. Зокрема, експонуватиметься куртка Василя Стуса, яка ніколи раніше не виставлялася. Також там можна побачити сорочку, в якій був В'ячеслав Чорновіл у мить загибелі; рюкзак Левка Лук'яненка, який був у нього протягом 27 років в ув'язненні та на заслання; скуфію — повсякденний головний убір та нагороду Святого Патріарха Київського та всієї Русі-України Володимира (Романюка), твори художника Галини Севрук та Опанаса Заливахи й низку інших реліквій української історії. Вхід на відкриття вільний.

Марина КРИВДА.

Ми — країна можливостей, гостинних

Тридцять два роки незалежності — це 32 роки боротьби за своє: за кордони і територію, церкву, історію, мову, культуру, ідентичність, за право жити у вільній, демократичній, правовій державі. Боротьби за заповітом тих, хто протягом століть обстоював і захищав оце «своє», що дісталось нам від пращурів з далеких тисячоліть, із сивих-пресивих долітописних часів. Добре знаємо, що коріння нашого роду живиться з джерел мізинської культури, однієї з найвизначніших в історії пізнього палеоліту не лише України, Європи, а й усього світу — її творці вкривали браслети першими(!) відомими орнаментами меандру і вперше намалювали свастья, найпоширеніший солярний знак, що вважався символом сонця і вогню, величі Бога. А ще першими створили набір музичних інструментів і 20 тисяч років тому зіграли на ньому. Народ наш, давній, як і сама земля, що на ній він живе й творить, успадкував традиції трипільської цивілізації, котра дала світу десятки винаходів і навчила інші народи сіяти хліб. Увібрав волюничість Антського царства і прадавньої Скіфії, міста-фортеці й кургани часів якої зберігають таємниці на берегах Хоролу, на Охтириці, у Північному Причорномор'ї, на Дніпропетровщині, у межиріччі Ворскли і Сухой Груні, де найбільше у Європі укріплені поселення доби раннього залізного віку — легендарне Більське городище, котре ототожнюють зі славним містом Гелон, згадуваним батьком історії Геродотом. Від покоління до покоління передалися у спадок нам і любов до рідної землі, з якої українців (прямими нашими предками Михайло Грушевський називав антів, уславлених перемогами короля Божя) не змогли зрвати, наче перекотиполе, жодні війни-буреві, і здатність захищати цю землю.

«През шаблю маєм права», — писав у своїй «Думі» Іван Мазепа. У цих словах відгомін і антських, і скіфських, і княжих часів. У них гідність і честь, які успадкували, всотали, примножили новітні герої — майданівці, добровольці, вояки ЗСУ, волонтери, ті, для кого армія, мова, віра, Батьківщина має значення.

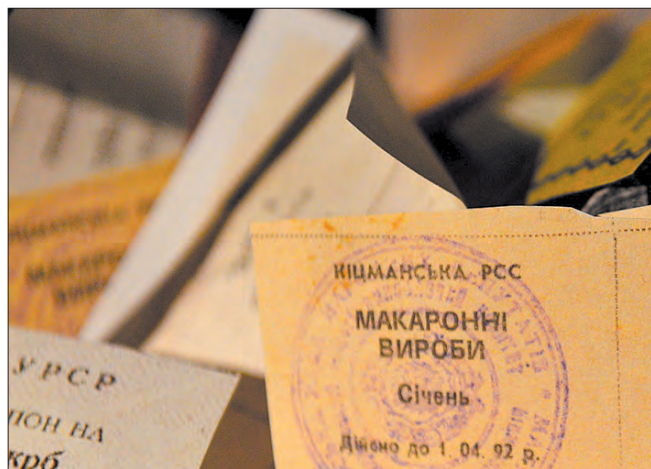
Зізнання в Любові

У круговерті днів, свят і буднів, перемог і втрат ми не так уже й часто замислюємося — хто ж ми насправді і якого роду, чия в наших непокірних жилах кров — антів, скіфів, трипільців? Геродотових Ліпоксая, Арпоксая і Коласая, в царювання яких на Скіфську землю з неба впали золоті плуг, ярмо, сокира і чаша, чи великого київського князя Святослава Хороброго, дружини якого у 964—966 рр. успішно воюють на річці Ока і середній Волзі, підкорюють в'ятичів і завдають удару по могутньому Хозарському каганату — штурмом беруть неприступну хозарську фортецю Саркел, на перешийку Дону та Волги, десантуються в землі ясів і касогів. Хтось скаже, ой, це ж тисяча років тому, як знайти той зв'язок. А він є, зберігся в топоніміці, прізвищах, він у поставі, козацькій вдачі, в очах, у мужності наших героїчних захисників. Ця мужність не кіношна, не придумана кишеньковими письмен-

никами за розпорядженням влади, як то було в срср і процвітає в росії, це моральна сила, яка допомогла захистити від ворога Київ і визволить усю Україну, на яку зазіхає оскажений «брат».

Як знайти себе і не втратити у ці важкі дні, як примножити моральну

промовиста постать якої, що посідає чільне місце в експозиції, є символом незламності нашого народу. Жінка з німбом над головою, вдягнена в національне вбрання тих регіонів, де точаться найзапекліші бої з рашистами, тримає біля ніг зброю для ворогів. Вона при надії.

силу українців та України, що торує тернистий шлях до свободи, і як нарешті досягти омріяної Перемоги — на ці складні й інші, не менш складні, питання намагаються дати відповіді організатори виставкового проекту «Моя історія», презентованого у Музеї історії Києва.

Разом із завдучкою відділу виставкової роботи музею Катериною Боровик, кураторами виставки Варварою Сухенко та Миколою Петриченком екскурсію залами проводить і Українка,

Вона щира і щедра, гостинна та водночас — волюничка.

Такою Україну-Матір, яка захищає своїх дітей, ладних віддати життя за Неньку, побачили автори проекту. «Ось він, символ нашої гостинності і волюничості. Народиться нове життя. Буде Перемога, буде мир», — каже Микола Петриченко.

В експозиції, де широко представлені монети і марки, художні твори, які йдуть у хронологічному порядку і розповідають про найважливіші події кожного року відновленої Україною Незалежності, про політиків і пересічних українців, які своєю енергією змінювали світ, багато різноманітних інсталяцій. Це і нагадування про економічну кризу, коли разом із зарплатою в касах підприємств працівникам видавали купони, які офіційно називалися «картка споживача» — на початку 90-х після банкрутства «комуністичного раю» люди зіштовхнулися з реальністю радянської системи. Порожні полиці, тотальний дефіцит, на складах мільйони одиниць різної зброї, яку нині спадкоємиця срср використовує проти нас. Цукор, крупи, горілку — все давали по списках, на душу населення, тим, хто мав купони. В Україні мало ностальгуючих за срср, вони поголовно там, за поребріком, де все ще вигукують «зато мороженое было вкусным». А якщо й є у нас такі, то їм сюди, на виставку, де купонна інсталяція (на знімку) на-

гадає про насправді голодні й незатишні пострадянські часи й мільйонів-жебраків, статки яких зжерла інфляція.

У 1996 р. відбулася грошова реформа. 2 вересня Національний банк увів до обігу по всій території країни гривню. Героєм дня назвали тодішнього голову Нацбанку Віктора Ющенка, який роздавав численні інтерв'ю і розписувався на 50-гривневих купюрах просто в телестудіях. Нову грошову одиницю обмінювали за курсом — 100 тисяч карбованців до 1 гривні. Два тижні, до 16 вересня, гривня і купоно-карбованці ходили паралельно, але при купівлі решту давали тільки в гривнях. За цей період було вилучено з обігу майже 320 трлн купоно-карбованців. Про події тих днів розповідають експонати, надані для виставки Національним

банком України, який є співорганізатором проекту.

Микола Петриченко ознайомлює відвідувачів з іншими періодами нашої історії. «Закінчується період Кучми, і тут яєчний теракт в Івано-Франківську», — показує він іще одну інсталяцію, що змушує кожного усміхнутись. Усі пам'ятають, як «двічі несудимий» кандидат у Президенти України Янукович, який неодноразово притягувався до кримінальної відповідальності і відсидів своє за ґратами, упав під скандування вулиці «Ющенко! Ющенко!» в Івано-Франківську 24 вересня 2004 року від ки-

лика, Володимира Буднікова, Матвія Вайсберга, Віктора Володька, Олександра Гнилицького, Олега Голосія, Олександра Дубовика, Олександра Животкова, Єгора Зігури, Наталії Корф-Іванюк, Анатолія Криволапа, Павла Макова, Івана Марчука, Наталії Масік, Миколи Маценка, Романа Мініна, Миколи Новікова, Вінни Реунова, Олександра Ройтбурда, Віктора Сидоренка, Тіберія Сільваші, Олега Тістола, Оксани Чепелик, Іллі Чичкана й інших майстрів, Микола Петриченко наголошує, що за кожним політичним рішенням приходять часто доленос-

ні зміни, і важливо, аби виборець, ідучи на дільницю й опускаючи бюлетень у скриньку, розумів свою відповідальність за майбутню державу, а це майбутнє і самого виборця, і його дітей.

Кілька інсталяцій присвячені великій війні — це шемлива розповідь про Маріуполь, Бучу, Ірпінь, Бородянку, Харків та Ізюм, про втрачені життя маленьких українців, наших захисників, усіх, хто до приходу оскажених сусідів жив мирно і щасливо. На обпалених вогнем сторінках плакатів читаєш написи, скопійовані зі стін катівень, прапорів, листів і написаних у різних містах і селах різними людьми: «Дім там, де батьки», «Україна — наша любов», «Мамо, хочу додому», «Повернись живим!», «Мені тебе не вистачає», «Все є Україна! Переможемо!». А ось і мапа Ук-

раїни, на якій позначено столицю — Київ, а поряд великим буквами виведено одне-єдине слово «ЛЮБЛЮ!».

«А це моя історія. Я це переживав»

У 2009 році харківський художник, учасник і організатор фестивалів стритарту в місті Роман Мінін зобразив своє місто таким, як побачив його у 2022-му і 2023 роках. На низці полотен — висадка десанту, літаки, танки, вибухи... Ці його роботи теж на виставці як свідчення прозорливості митця, котрий передбачив майбутнє. Віримо, що й

І СИЛЬНИХ ЛЮДЕЙ

інші експонати, на яких зображені щасливий український Крим і Донбас, і гасла «Переможемо!», «Слава Україні!» теж пророчі.

«Ми маємо знати свою історію, — каже куратор виставки. — Експонуючи монети (на знімку) чи поштові марки, серед яких і та, яку знає увесь світ — «Руський військовий корабель... ВСЬО!», випущена 22 травня 2022 р. на згадку про знищення рашистського крейсера «Москва», і присвячена Ге-

оргію Нарбуту, людині, що придумала нашу виставку ще сто років тому, ми намагалися зробити так, аби кожен відвідувач, оглянувши експозицію, міг сказати: «Це моя історія. Я це переживав».

Від Дня Незалежності нашої Держави і до 27 серпня на виставці експонуватиметься факсимільне видання Пересопницького Євангелія. Це справжня святиня українського народу, на якій присягають на

вірність Україні Президенті під час інавгурації. Екскурсоводи не лише розкажуть відвідувачам про таємниці цього стародруку, який тримали в руках гетьман Іван Мазепа і Тарас Шевченко, а й дозволять погортати фоліант. На сакральній книзі, кажуть, можна загадувати бажання. Давайте і ми, всі, хто приїде на виставку, щоб побачити відтворене Пересопницьке Євангеліє, загадаємо одне бажан-

ня на всіх — якнайшкорошій Перемогі українцям над одвічним цинічним ворогом і миру на наступні

тисячоліття незалежної України.

Світлана ЧОРНА.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

НЕСКОРЕНІ

Невтомно Батьківщиною горджуся

Це свято Незалежності відділить Україну від чужинців кабали. І незалежність Україну зцілить! До Дня такого всі шляхи вели! Ох, нелегка була у неї доля, Боролась за свободу всі віки — Тримали вправно шаблю

і пістоля Діди і наймужніші прабатьки. Та й зараз теж воюємо щосили, Нас не здолають кляті москалі. Ми ворогів, як трави, покосили — Це перегній для нашої землі. На всіх меридіанах й паралелях Про велич України говорю, На перехрестях світових,

в оселях

Висловлюю позицію свою. Остерігайтесь вкрай

росії-язви...

Моя Вітчизна — Україна-Русь, Ще й Київська приписують

до назви.

Невтомно Батьківщиною

горджуся!

Для світу найрідніша Україна Зразком є честі, гідності

й краси,

Хоча лежить із-за війни

в руїнах.

Тобі, Україно, —

«із води й роси»!

Як нульовий меридіан,

розділить

Війна stokлята ця:

то хто ж є хто...

О, скільки полягло

за праве діло!

Не вірять вже агресорці ніхто. Між злом й добром стоїть

Творець могутній,

Постала Україна, наче щит. Б'ємось за сьогоднішня

і майбутнє!

Не взять кремлю весь світ

під свій копит.

Моя Вітчизна переможе в герці З ордою варварів і дикунів. О, як лелію Перемогу в серці... До неї, рідні, небагато днів!

Тетяна КОМЛІК.

Київ.

Найвищу відзнаку області «Слава Рівненщини» отримав розвідник-санітар

Начальник Рівненської ОВА Віталій Коваль під час урочистостей з нагоди Дня Державного прапора вручив найвищу відзнаку області «Слава Рівненщини». Нагороду започаткували минулого року. Цього разу її отримав молодший сержант Олексій Ляховчук, розвідник-санітар роти спеціальної розвідки військової частини А1994 (на знімку).

«Це почесна відзнака, яка є нагородою найвищого рівня Рівненської обласної військової адміністрації. Її запровадили вперше в історії області лише минулого року. Сьогодні «Слава Рівненщини» вручена бойовому нашому товаришу — воїну, який служить в ЗСУ. І це четверта нагорода з моменту започаткування», — наголосив Віталій Коваль.

Відзнаку військовому вручили за поданням ОК «Захід». 16 червня цього року за бойовим розпорядженням командира Олексій разом із особовим складом розвідувальної групи проводили розвідувально-штурмові заходи на околицях населеного пункту П'ятихатки Запорізької області. Під час переміщення групи противник здійснив танковий та артилерійський обстріл. Незважаючи на небезпеку для власного життя та здоров'я, молодший сержант Олексій Ляховчук, перебуваючи в зоні ураження ворожої артилерії, забезпечив своєчасне надання домедичної допомоги п'яти пораненим військовослужбовцям та взяв активну участь у їх евакуації з поля бою.

Тетяна ПАНАСЮК.

Рівне.

Фото прес-служби РОВА.

Золота зірка Діани Зазубик та дрони

В Івано-Франківському лицейі № 5 пишуться випускницею, яка виборола першість на Міжнародній олімпіаді з астрофізики, та виготовляють техзасоби для фронту.

Про українські перемоги говорять у світі дуже багато. Здобутки молоді в науці — на чільному місці. Адже за цим — майбутнє нашої держави, її розвиток. Свідчення цього — золота медаль із астрономії випускниці Івано-Франківського лицейу № 5 Діани Зазубик на XVI міжнародній олімпіаді з астрофізики, що відбулася цими днями в Польщі.

«Випускниця з Франківська — серед розумників світу, — радіють за свою випускницю в лицейі № 5. — Діана Зазубик перевершила свої попередні здобутки та вчетверте увійшла до числа кращих знавців астрономії та астрофізики серед школярів усього світу. У складі команд було по 5 учнів, котрі показали добрі результати на попередніх етапах. Вітання і наставнику нашої лицейістки — заступнику директора закладу та вчителю фізики Тарасові Головатому, який зумів розгледіти та розкрити науковий талант учениці. Передували цій перемозі натхненна праця Діани в стінах лицейу, її надзвичайна цілеспрямованість і самоорганізація».

Цьогоріч це вже другий здобуток Діани. В липні вона виборола «срібло» на 53-й Міжнародній олімпіаді з фізики в Токіо. Як зазначають у її лицейі, «такі перемоги неможливі без розвинутого інтелекту, фізичної інтуїції та досконалої математики. А такого рівня змагання — як захарна вершина, мов сходження

на японську гору Фудзіяму. Так дивляться на досягнення науки. На Нобелівській премії. А чого вартує, особливо зараз, перемога серед потужних команд, які розвинуті та амбітні мирні країни готували місяцями, створюючи ідеальні умови».

Та Україна справді має ким пишатися. На олімпіаді в Польщі наша команда, крім «золота» Діани Зазубик, здобула й інші вагомі перемоги. Срібну медаль завоював випускник із Одещини Ілля Гарбазій-Романченко, а бронзові — Едуард Палант із Харкова та випускник Українського фізико-технічного лицейу КНУ Андрій Загіка.

«Як на мене, це були найскладніші завдання за весь досвід участі в таких змаганнях, — розповіла про олімпіаду в Польщі нашому кореспонденту Діана Зазубик. — Складними були завдання теоретичного та практичного турів: це було те, чим Тихо Браге займався все життя, а у нас на це було 10 хвилин і ще приблизно скільки ж для обробки результатів, що продовжив Кеплер. Одна із задач — на визначення відстані до Великої Магелланової хмари, а ще складніша — про гравітаційне линзування. Наступною частиною був спостережний тур із телескопом, а ще тур у планетарії. Визначення відстані до планети з її спостережень на небі: я дуже хвилювалася щодо результату. Коли оголосили «срібло», і там була

Українська команда.

лише одна людина, а я знала, що у мене більше балів, то дуже зраділа. Але радість якось пройшла, нічого не змінилося. Завдання були дуже складні, тому я втомилася і розуміла, що це не просто так, це важка праця».

Варто додати, що Діана Зазубик працює мен-

шором у компанії «Кванта — Гурток з математики та програмування», веде заняття для школярів із кількох наук. А ще бере участь в Астрономічних боях. Це дуже популярні змагання серед франківських школярів. Учні в команді протягом кількох годин розв'язують декілька задач рівня національ-

туалами — майбутнє нашої держави. Та за всім цим — велика праця освітян.

«Шановні вчителі, розповідайте дітям, показуйте перспективи, запалюйте їхні очі, серця, розум, спрямовуйте до успіху, — наголошує Тарас Головатий. — Це вже не тільки обов'язок дорослого, а й велична місія вчителя».

Коли вже згадуємо Івано-Франківський лицей № 5, то не оминемо увагою ще один успіх. Як розповів директор закладу Ярослав Олексин, юні лицейі-фізики вміють застосовувати отримані компетентності! Цьогорічний випускник Тарас Трошук, уже студент Львівської політехніки, разом із товаришем Ігорем Довганюком, студентом Львівського національного університету, на виручені кошти від червневого благодійного ярмарку в лицейі № 5 виготовили та передали чотири ударно-розвідувальні дрони франківським захисникам із 78-го батальйону 102-ї бригади Тероборони, які захищають Україну на Запорізькому напрямку. Хлопці самостійно спроектували модель, закупили деталі, затратили понад 150 годин на друк на власному 3D-принтері та протестували виробу.

Адже перемога кується не лише на фронті. Її творимо кожен по-своєму. Малими і великими справами. І внесок кожного вагомий.

Людмила СТРАЖНИК. Івано-Франківська область.

Фото зі сторінки Тараса Головатого у Фейсбуці.

Дрони від лицейу № 5.

Діана Зазубик (ліворуч) серед переможців олімпіади.

Сьогодні опадів в Україні не передбачається. Лише вдень на півночі Лівобережжя подекуди пройдуть невеликі короточасні дощі. Температура повітря вночі становитиме від +12 до +17 °С, вдень — від +27 до +32 °С, на півдні — до +35 °С. Вітер північно-західний, 7—12 м/с

■ **1745.** Унаслідок поранення від кулі найманця в Космачі помер ватажок опришків Олекса Довбуш. ■ **1871.** Народився Василь Щурат — український педагог, літературознавець, поет і перекладач. ■ **1898.** Народився Олександр Горський — організатор кіновиробництва, учасник-фундатор Спільки кінематографів України. ■ **1928.** Народився Левко Лук'яненко — український політичний та громадський діяч, дипломат, письменник, юрист та радянський дисидент, учасник національного визвольного руху. Борець за незалежність України у XX сторіччі. Співатор Декларації про державний суверенітет України, автор Акта проголошення незалежності України.

У НОМЕР

Найсильніша жінка в світі — українка!

Стронгспорт. Українська стронгвумен Ольга Ляшук (на знімку) стала переможницею щорічного турніру зі стронгспорту The Shaw Classic, котрий відбувся у Лавленді, штат Колорадо, США.

Уродженка Донецька (проживає в Києві) набрала найбільшу серед усіх учасниць кількість балів за сумою всіх вправ — 67. Компанію на п'єдесталі їй склали представниці Канади Саманта Белв'ю (63) та Меліса Пікок (60). Ляшук удруге в кар'єрі виборола звання найсильнішої жінки планети. Перший титул вона здобула торік. **Геннадій БРАНИЦЬКИЙ.** Фото [instagram.com](https://www.instagram.com).

Нідерланди працюватимуть над подальшим закриттям наших потреб

Нідерланди нададуть Україні майже тисячу переносних зарядів для дистанційного розмінування, які можуть робити проходи в інженерних загородженнях. Про це під час зустрічі з міністром оборони України Олексієм Резніковим сказала міністр оборони Нідерландів Кайса Оллонгрєн, повідомляє Міністерство оборони. Оллонгрєн наголосила, що Нідерланди й надалі працюватимуть над закриттям усіх потреб України, зокрема в засобах ППО, що є критично важливою складовою для збереження життів українців та інфраструктури держави.

«Ми були дуже раді оголосити про черговий крок щодо посилення ППО, а саме — передачу винищувачів F-16. Ми вже погодили програми підготовки для українських пілотів. Плануємо розпочинати навчання у центрі підготовки в Румунії, маємо доступні для підготовки F-16. Безумовно, ми розуміємо, що підготовка передбачає подальшу передачу, і щойно буде така можливість, все буде доведено до завершення. Ми всі вже прекрасно знаємо, наскільки швидко вчать українські військові, немає сумнівів у тому, що підготовка відбудеться, але також потрібно буде це все інтегрувати і в систему забезпечення, і в систему ЗСУ, зокрема Повітряних сил. Це не лише питання підготовки, а й питання спроможностей та технічного забезпечення. Але ми вже над цим працюємо. Ми взяли на себе зобов'язання. Настільки швидко, наскільки це буде можливо, все буде зроблено», — наголосила Кайса Оллонгрєн.

Вони хотіли взяти Київ за три дні...

Вони хотіли взяти Київ за три дні та провести парад на Хрещатику... І ось через майже півтора року вони тут, але є нюанс, жартують кияни.

Нині на Хрещатику, як і торік, до Дня Незалежності нашої дер-

Це має нагадати, що війна триває

У Кам'янці-Подільському встановили потрошені ворожі танки та бронемашини.

Виставку організували на пропозицію однієї з військових частин, що дислокується на території громади. Вона приурочена до Дня пам'яті захисників, які загинули в боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність країни.

У військовій частині техніку використовують як макети для навчання. А виставка у місті має нагадати всім, що кровопролитна війна триває.

Ірина КОЗАК.

жави триває виставка іржавої техніки російських окупантів, яка була виявлена та знищена українськими захисниками на фронті. Здебільшого там саме важка техніка. Серед цього мотлоху можна побачити ворожі танки Т90, Т80, Т72 різних модифікацій. Крім то-

го, тут також розмістили БТРИ, є реактивна та самохідна артилерія.

Варто зазначити, що в Києві скасували масові заходи. Про це повідомив очільник столиці Віталій Кличко. Він також наголосив, що видав окреме доручення щодо недопущення проведення недержавних масових заходів на території міста. Також міський голова закликав киян та гостей столиці бути максимально уважними й обережними та порадив не нехтувати сигналами повітряної тривоги.

Марина КРИВДА.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Над номером працювали: **Наталія ЯРЕМЕНКО, Тетяна УВЕРОВА.**

В.о. головного редактора Сергій ДЕМСЬКИЙ.

- ▶ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
 - ▶ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
 - ▶ Направлення матеріалів для друку в газеті є наданням згоди автора на обробку його персональних даних.
 - ▶ Рукописів не повертаємо.
 - ▶ При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.
- © Платні матеріали.

Засновник — Верховна Рада України
Свідчення про реєстрацію періодичного
друкованого видання — КВ № 1
від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень
(крім неділі й понеділка).
Передплатні індекси та передплатна ціна
на 2023 рік

Для фізичних осіб:
40224 — 45 грн. на місяць
(5-разовий: вівторок — субота);
08775 — 40 грн. на місяць
(3-разовий: вівторок, четвер, п'ятниця).
Для підприємств і організацій:
60955 — 80 грн. на місяць
(5-разовий: вівторок — субота).
Ціна в роздрібній мережі — договірна.

Друк:
ТОВ «Мега-Поліграф»,
04073 м. Київ,
вул. Марка Вовчка, 12/14,
тел. (044) 581-68-15
www.mega-poligraf.kiev.ua

Зам. 90604
Видавець —
Державне підприємство
«Редакція газети «Голос України».
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить
з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47,
вул. Петра Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ:
для довідок — 503-68-73;
відділ реклами — 503-61-92;

E-mail: mail@golos.com.ua —
загальний

reklama1@golos.com.ua —
відділ реклами

let@golos.com.ua — відділ листів

foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

Сайт — www.golos.com.ua

